

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Ozljede
u Republici Hrvatskoj
u 2023. godini

Zagreb, 2025.

HZJZ

**OZLJEDE U REPUBLICI HRVATSKOJ
U 2023. GODINI**

Zagreb, 2025.

Izdavač: HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
Rockefellerova 7, 10 000 Zagreb
www.hzjz.hr

Ravnatelj: izv. prof. dr. sc. Krunoslav Capak, prim. dr. med.

Glavni urednik: prim. Ivana Brkić Biloš, dr. med. spec. epidemiologije

Autori: prim. Ivana Brkić Biloš, dr. med. spec. epidemiologije
Petra Čukelj, mag. psych.

Suradnici: doc. dr. sc. Tomislav Benjak, dr. med.
Željka Draušnik, univ. mag. med.
doc. dr. sc. Marijan Erceg, dr. med.
prim. Sandra Mihel, dr. med.
Ana Trajanoski, bacc. med. techn.

ISBN 978-953-8362-54-5

Zagreb, 2025.

Molimo da se prilikom korištenja podataka navede izvor

SADRŽAJ

UVOD	1
OZLJEDE - VELIČINA PROBLEMA U SVIJETU	3
OZLJEDE - ZNAČAJAN JAVNOZDRAVSTVENI PROBLEM U HRVATSKOJ	9
POKAZATELJI MORTALITETA	9
Usporedba mortaliteta od ozljeda u Hrvatskoj u odnosu na druge europske države	23
POKAZATELJI MORBIDITETA	30
Bolnički morbiditet	30
Broj dana bolničkog liječenja i prosječna dužina liječenja od ozljeda	31
Izvanbolnički morbiditet	45
OZLJEDE KAO UZROK INVALIDITETA	47
IZVORI PODATAKA I LITERATURA	49

UVOD

Ozljeđe predstavljaju važan javnozdravstveni problem u Hrvatskoj i svijetu zbog visokog udjela u ukupnoj smrtnosti i pobolu. Pod ozljedama se podrazumijeva čitav niz dijagnostičkih entiteta koji su prema Medicinskoj klasifikaciji bolesti i srodnih zdravstvenih problema – X. revizija, svrstani u dvije skupine:

- skupina XIX. *Ozljeđe, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka* (S00 - T98)
- skupina XX. *Vanjski uzroci morbiditeta i mortaliteta* (V01 - Y98)

U skupini „*Vanjski uzroci morbiditeta i mortaliteta*“ ozljeđe su svrstane prema mehanizmu nastanka, odnosno vanjskom uzroku. U području javnog zdravstva najviše se koristi ova podjela u svrhu praćenja, izrade, provedbe i evaluacije preventivnih programa. Ozljeđe se dalje dijele na dvije glavne podskupine: *nenamjerne ozljeđe* - ozljeđe nastale u prometu, padovi, trovanja, opekline, utapanja i drugo te na *namjerne ozljeđe* - ozljeđe nastale uslijed samoozljeđivanja, nasilja, terorizma i ratova. U skupini XIX. *Ozljeđe, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka*, ozljeđe su svrstane u dijagnostičke podskupine prema naravi ozljeda. Uobičajeni engleski izrazi u stručnoj i znanstvenoj literaturi za tjelesne ozljeđe kao i za vanjske uzroke ozljeda su: „injuries“ (ukupne ozljeđe), „unintentional injuries“ (nenamjerne ozljeđe) i „intentional injuries“ ili „violence“ (namjerne ozljeđe ili nasilje). Rjeđe se koristi prethodno dugo primjenjivani izraz „accidents“ (nesreće) jer se želi naglasiti da ozljeđe nisu neizbježivi, već nasuprot tome, preventabilni događaji. U hrvatskoj stručnoj i znanstvenoj literaturi često se koriste izrazi: „nesreće“ za ukupne ozljeđe ili samo za nenamjerne ozljeđe te „nasilne smrti“ za mortalitet od ukupnih ozljeda.

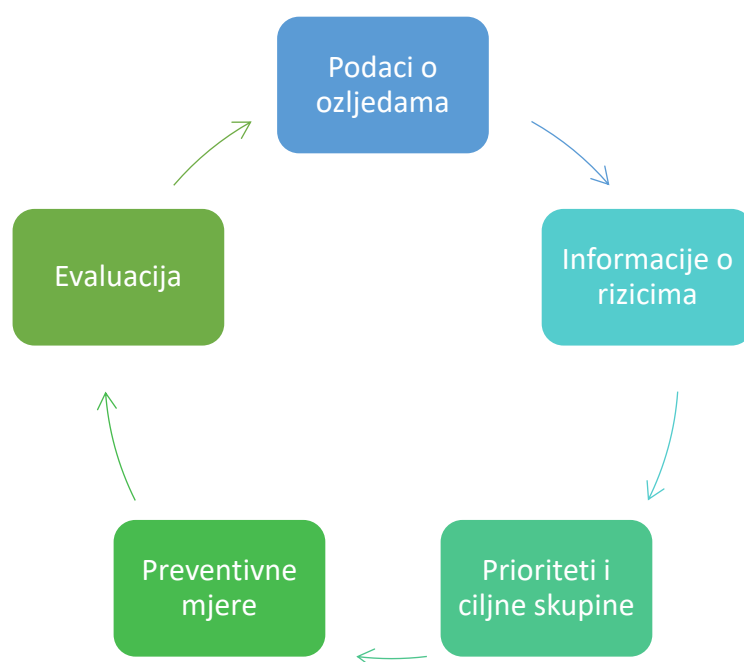
U publikaciji "Ozljeđe u Republici Hrvatskoj" prikazan je mortalitet i morbiditet od ozljeda u Hrvatskoj po spolu, dobi i geografskoj distribuciji. Osim toga, publikacija sadrži i kratki dio u kojem su prikazani osnovni pokazatelji veličine problema u svijetu u svrhu usporedbe i boljeg razumijevanja važnosti ozljeda.

Za analizu pojedinih vanjskih uzroka ozljeda kao i naravi ozljeda korištene su troznakovne kategorije prema Medicinskoj klasifikaciji bolesti i srodnih zdravstvenih problema, X. revizija. Epidemiološka analiza napravljena je na temelju podataka mortalitetne statistike Državnog zavoda za statistiku i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, podataka o bolničkom i izvanbolničkom morbiditetu Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (baza podataka bolnički

liječenih pacijenata, baze podataka utvrđenih bolesti i stanja u primarnoj zdravstvenoj zaštiti i u djelatnosti hitne medicine) te podataka Registra osoba s invaliditetom. Za usporedbu s drugim državama Europe, korištene su baze podataka Svjetske zdravstvene organizacije - *European Health for all (HFA) database* i *European mortality database* iz prosinca 2024. godine, kao i podaci Eurostata. Podaci su prikazani kao opće, dobno i spolno specifične i dobno-standardizirane stope te postotni udio u morbiditetu i mortalitetu. Stope mortaliteta i morbiditeta od ozljeda za 2023. godinu, kao i stope mortaliteta i morbiditeta od ozljeda kroz desetogodišnje razdoblje, izračunate su na procjenu stanovništva sredinom godine prema podacima Državnog zavoda za statistiku. Kako su procjene stanovništva DZS-a za razdoblje 2012.-2020. revidirane prema novom popisu stanovništva iz 2021. godine moguće je razlikovanje stopa u usporedbi s prošlim publikacijama. Dobno standardizirana stopa mortaliteta od ozljeda u 2023. godini za županije izračunata je na standardnu populaciju dobivenu korištenjem popisa stanovništva Hrvatske iz 2021. godine.

Podaci prikazani u ovoj publikaciji namijenjeni su zdravstvenim djelatnicima i drugim stručnjacima koji rade na području istraživanja i prevencije ozljeda, kao i svima onima koji su uključeni u organizaciju zdravstvene zaštite te u postupke donošenja, provedbe i evaluacije preventivnih programa na ovom području (slika 1).

Slika 1. **Podaci o ozljedama – ključ prevencije**

Izvor: Prilagođeno iz publikacije "Injuries in the European Union", 2008-2010

OZLJEDE – VELIČINA PROBLEMA U SVIJETU

Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije u svijetu godišnje zbog svih ozljeda (nenamjernih i namjernih) smrtno strada 4,4 milijuna ljudi s udjelom od gotovo 8% u ukupnoj smrtnosti. Stopa smrtnosti od ozljeda se u posljednja dva desetljeća (2002. - 2021.) smanjila za 23%. Čak 2/3 svih smrti od ozljeda dogode se kod osoba muškog spola. U djece i mladih u dobi od 5 do 29 godina starosti, čak 3 od 5 vodećih uzroka smrti su iz skupine ozljeda: prometne nesreće, ubojstva i samoubojstva. Ozljede, zbog svog visokog udjela u smrtnosti i pobolu, predstavljaju ozbiljan javnozdravstveni problem, posebno izražen u srednje i slabo gospodarski razvijenim državama svijeta. Prema procjenama istraživanja *Globalno opterećenje bolestima* vodeći uzroci mortaliteta zbog ozljeda u 2021. godini bili su prometne nesreće (29,3%), padovi (18,5%) i samoubojstva (17,2%) (slika 2).

U mnogim razvijenim državama svijeta posljednjih se godina bilježi smanjenje smrtnosti od ozljeda kao posljedica primjene preventivnih programa, međutim, u zemljama u razvoju i dalje raste smrtnost od određenih vanjskih uzroka. Ukoliko se nastave dosadašnji trendovi, prema procjenama istraživanja *Globalno opterećenje bolestima (2021.)*, cestovne prometne nesreće u 2050. godini zauzet će niže mjesto na ljestvici mortaliteta u odnosu na 2023. godinu, dok će padovi zauzeti više mjesto. Procjenjuje se da bi prometne nesreće mogle pasti s 13. na 14. mjesto vodećih uzroka smrti, padovi bi mogli doći sa 18. na 12. mjesto, dok su samoubojstva u 2023. godini na 19. mjestu vodećih uzroka smrti, a u 2050. godini više se neće nalaziti među 20 najčešćih uzroka smrti. (tablica 1).

Prema rezultatima istraživanja *Globalno opterećenje bolestima (2021.)* vodeći uzrok opterećenja ozljedama izražen pokazateljem: *DALYs (disability-adjusted life years* - prilagođene godine života s dizabilitetom) su prometne nesreće (28%), a slijede padovi (18%) te samoubojstva (14%) (slika 3). Pokazatelj DALY uključuje godine izgubljenog života (*YLL eng. years of life lost*) i godine života s dizabilitetom (*YLDs, eng. years lived with disability*). Ovaj pokazatelj se koristi, osim za procjenu opterećenja ozljedama, i u istraživanjima učinkovitosti (*cost-effectiveness*) određenih intervencija u prevenciji ozljeda, uključujući i mjere planiranja u zdravstvu.

U Europi (Europska regija SZO-a) godišnje od ozljeda smrtno strada oko 490 000 osoba s udjelom od 5 % u ukupnoj smrtnosti te udjelom od 9,6% u ukupnom opterećenju bolestima izraženo pokazateljem "YLLs". Ozljede su u Europi vodeći uzrok smrti u dobnoj skupini 5-49

godina. Stope smrtnosti od ozljeda u Europskoj regiji više su kod muškog spola, rastu s dobi, pa su najviše u starijoj dobnoj skupini (Slika 4).

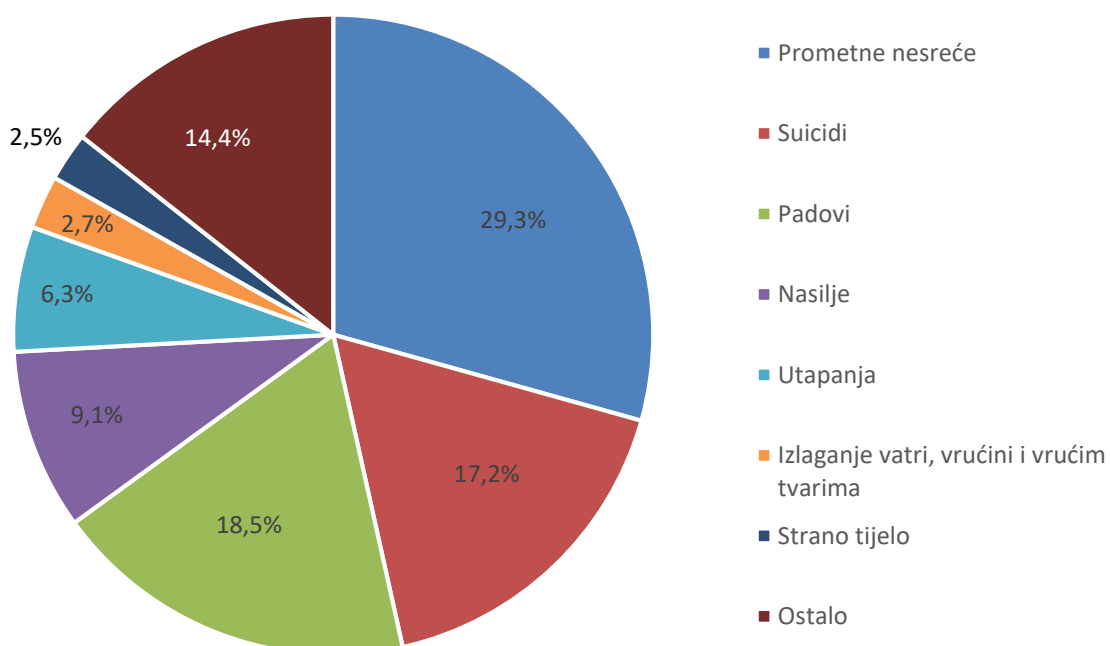
Prema podacima *Globalnog izvješća o stanju sigurnosti u cestovnom prometu* objavljenog u 2023. godini u svijetu je zbog cestovnih prometnih nesreća u 2021. smrtno stradalo 1,19 milijuna ljudi, što odgovara stopi od 15 smrti zbog prometnih nesreća na 100 000 ljudi. Više od polovice umrlih bili su posebno ranjivi sudionici u prometu, poput pješaka, biciklista i motociklista. Ozljede zbog prometnih nesreća su vodeći uzrok smrti u djece i mladih dobi 5–29 godina. Najviše je osoba (92%) stradalo u slabo i srednje gospodarski razvijenim državama svijeta, a čak i u razvijenim zemljama osobe nižeg socioekonomskog statusa imaju veće šanse sudjelovati u prometnim nesrećama.

Ukoliko se analiziraju regije prema podjeli Svjetske zdravstvene organizacije, najviše stope smrtnosti od cestovnih prometnih nesreća imaju države Afričke regije (prosjeak: 19/100 000), dok su najniže stope zabilježene u Europskoj regiji (7/100 000) (slika 5). U Europskoj regiji bilježe se velike razlike u stopama smrtnosti od cestovnih prometnih nesreća - gospodarski slabo razvijene države imaju veće stope smrtnosti u odnosu na razvijene države. U pojedinim državama, kao što su Nizozemska, Norveška, Švedska, Švicarska i Ujedinjeno Kraljevstvo, posljednjih su godina napravljena velika ulaganja u području prevencije, što je vidljivo i u stopama smrtnosti od cestovnih prometnih nesreća koje su među najnižima u svijetu. Hrvatska se, sa stopom 7,06/100 000 u 2021. godini, nalazi malo ispod prosjeka Europske regije (7,34/100 000), ali ima skoro duplo višu stopu od prosjeka zemalja članica EU (3,74/100 000) i preko 4 puta višu stopu u odnosu na Švedsku (1,5/100 000) i Švicarsku (1,6/100 000). Kako su cestovne prometne nesreće jedan od vodećih uzroka prijevremene smrtnosti u svijetu, Generalna skupština Ujedinjenih naroda u rujnu 2020. usvojila je rezoluciju kojom se razdoblje 2021. - 2030. proglašava *Drugim desetljećem akcije za sigurnost cestovnog prometa 2021. - 2030.*, a glavni cilj je smanjiti broj smrtno stradalih i ozlijeđenih u prometnim nesrećama za 50% do 2030. godine. Ova rezolucija nastavlja se na prethodnu, *Desetljeće akcije za sigurnost cestovnog prometa 2011. - 2020.*, kojom su postavljeni temelji za ubrzanje provedbe preventivnih aktivnosti u narednom razdoblju. Jedan od ciljeva održivog razvoja (3.6) je smanjiti smrtnost i ozlijeđivanje od cestovnih prometnih nesreća za 50% do 2030.

Padovi su drugi vodeći uzrok smrti od nenamjernih ozljeda u svijetu iza prometnih nesreća. Procjenjuje se da u svijetu godišnje 802 000 osoba smrtno strada zbog pada, od toga 75% u slabo i srednje gospodarski razvijenim državama. U svim regijama svijeta (podjela prema

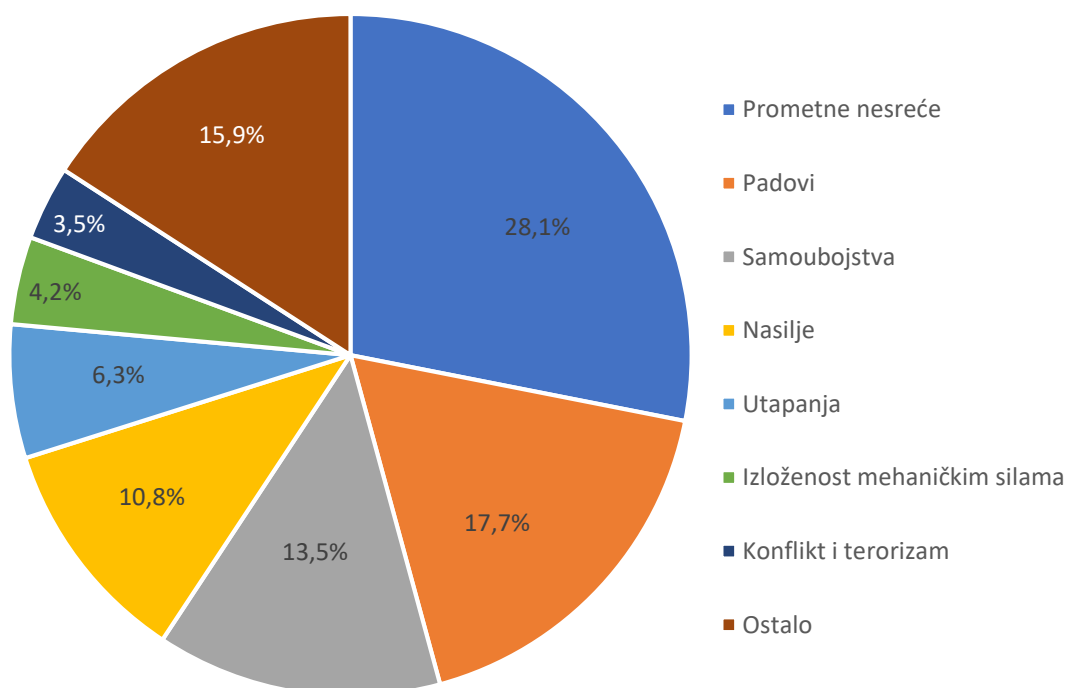
Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji) najviše stope smrtnosti su u starijoj dobi (65 i više godina). Osobe muškog spola u slabo i srednje gospodarski razvijenim državama Europe imaju više stope smrtnosti zbog padova u odnosu na žene.

Kvalitetno prikupljanje podataka o okolnostima nastanka ozljeda ključno je za njihovu prevenciju, tako da se posljednjih godina radi na unaprjeđenju sustava praćenja ozljeda u Europi putem prikupljanja podataka iz hitnih bolničkih prijema te podataka stacionarnog bolničkog liječenja. Ovaj se sustav posljednjih godina intenzivno razvijao u državama Europske unije kroz više projekata financiranih od strane Europske komisije poznatih pod nazivom IDB (Injury Data Base), JAMIE i BRIDGE Health. Prema podacima izvješća Injury Data Base (IDB-a) većina ozljeda se događa kod kuće, a najčešće su im izloženi djeca i starije osobe. Ozljede povezane sa sportom, kao i ozljede zbog padova u starijoj populaciji, pokazuju rast posljednjih godina. U cilju unaprjeđenja dijagnostike, liječenja i rehabilitacije ozlijeđenih osoba sukladno suvremenim smjernicama u pojedinim državama se uspostavljaju i razvijaju trauma registri. Trauma registar Njemačke (TraumaRegister DGU®) predstavlja primjer dobre prakse za analizu pokazatelja kvalitete zbrinjavanja te unaprjeđenje liječenja osoba s težim ozljedama. Podaci se unose putem web aplikacije iz bolnica u Njemačkoj, ali i iz bolnica drugih država (Slovenija, Švicarska, Austrija, Nizozemska, Finska, Belgija, Luksemburg i Ujedinjeni Arapski Emirati).

Slika 2. **Smrtnost od ozljeda u svijetu 2021. godine, vanjski uzroci (udio)**

*Zbroj udjela može biti različit od 100% zbog zaokruživanja decimalnih vrijednosti

Izvor: Global burden of disease, 2021

Slika 3. **Opterećenje ozljedama (DALYs) u svijetu 2021. godine, vanjski uzroci**

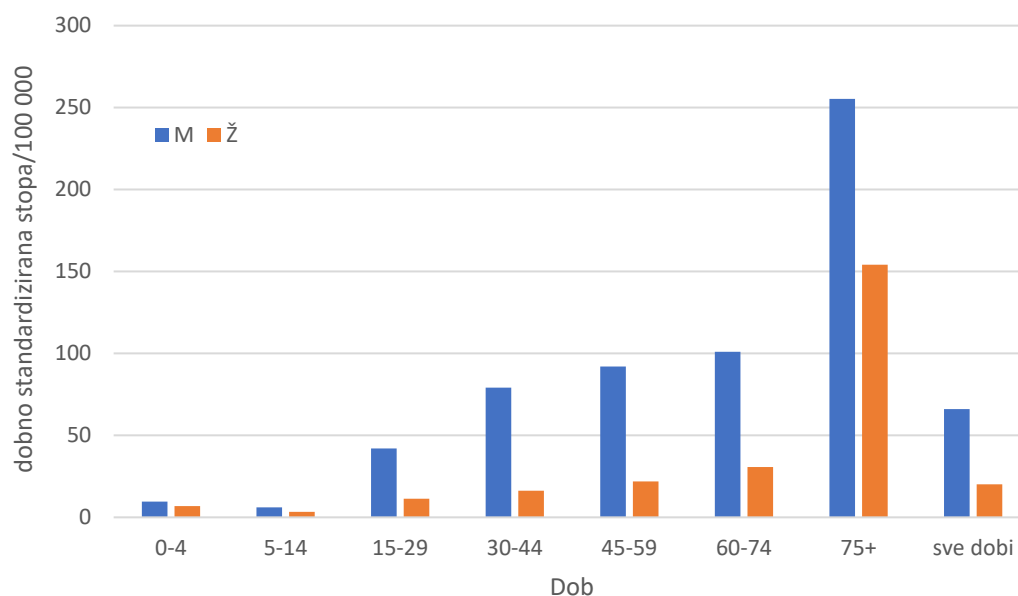
*Zbroj udjela može biti različit od 100% zbog zaokruživanja decimalnih vrijednosti

Izvor: Global burden of disease, 2021

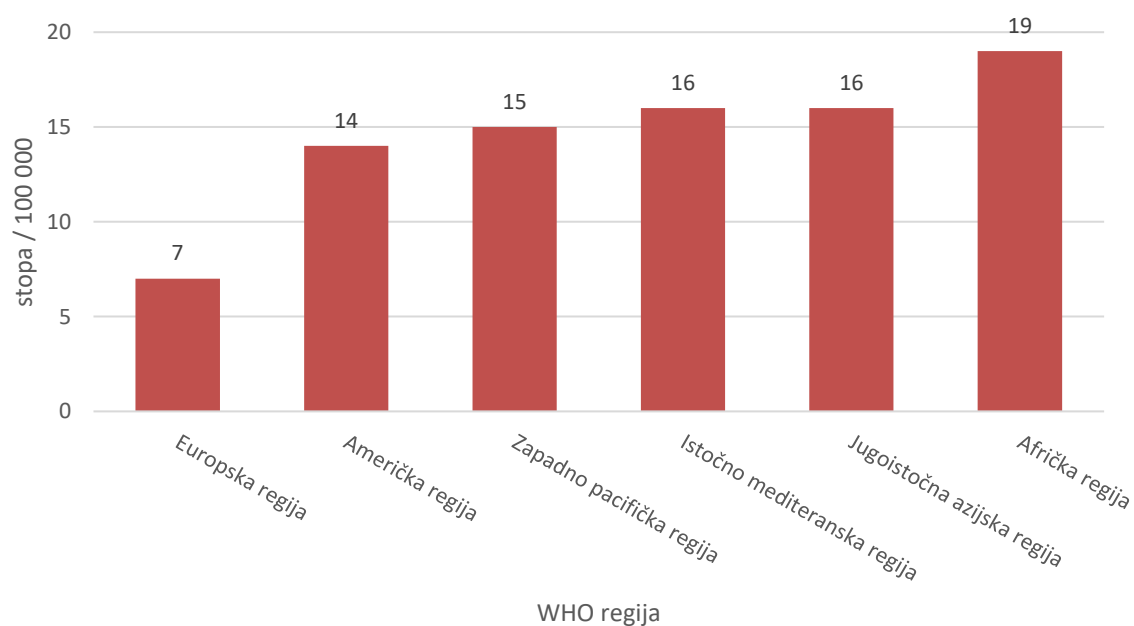
Tablica 1. **Projekcije uzroka smrti, usporedba za 2023. i 2050. godinu**

Vodeći uzroci smrti u svijetu	
2023.	2050.
1. Ishemijska bolest srca	1. Ishemijska bolest srca
2. Moždani udar	2. Moždani udar
3. Kronična opstruktivna bolest pluća	3. Kronična opstruktivna bolest pluća
4. Infekcije donjih dišnih puteva	4. Alzheimerova bolest
5. Rak pluća	5. Kronična bubrežna bolest
6. Alzheimerova bolest	6. Infekcije donjih dišnih puteva
7. Neonatalni poremećaji	7. Hipertenzivna bolest srca
8. Šećerna bolest	8. Rak pluća
9. Kronična bubrežna bolest	9. Šećerna bolest
10. Ciroza jetre	10. Rak debelog crijeva
11. Hipertenzivna bolest srca	11. Ciroza jetre
12. COVID-19	12. Padovi
13. Cestovne prometne nesreće	13. Dijarealne bolesti
14. Dijarealne bolesti	14. Cestovne prometne nesreće
15. Tuberkuloza	15. Rak gušterače
16. Rak debelog crijeva	16. Rak dojke
17. Rak želuca	17. Rak želuca
18. Padovi	18. Atrijalna fibrilacija
19. Samoubojstva	19. Urinarne bolesti

Izvor: Institute for Health Metrics and Evaluation (IHME). GBD Compare. Seattle, WA: IHME, University of Washington, 2015.

Slika 4. **Stope smrtnosti od ozljeda u Europskoj regiji, prema spolu, 2020.**

Izvor podataka: WHO HFA-DB, prosinac 2024.

Slika 5. **Stope smrtnosti od cestovnih prometnih nesreća u pojedinim regijama Svjetske zdravstvene organizacije**

Izvor podataka: Global status report on road safety 2023.

OZLJEDE – ZNAČAJAN JAVNOZDRAVSTVENI PROBLEM U HRVATSKOJ

POKAZATELJI MORTALITETA

Među vodećim uzrocima smrti u Hrvatskoj ozljede se u 2023. godini nalaze na četvrtom mjestu iza bolesti srca i krvnih žila (19 937), novotvorina (13 419) te endokrinih bolesti, bolesti prehrane i metabolizma (3 996) s ukupno 2 551 umrlih osoba i udjelom od 4,98% u ukupnoj smrtnosti (slika 6).

Stope smrtnosti od ozljeda u oba spola ukupno osciliraju u zadnjem desetogodišnjem razdoblju u rasponu 65-75/100 000, a uočava se blagi trend rasta stopa smrtnosti od ozljeda nakon 2018. godine. Stope smrtnosti od ozljeda u osoba muškog spola kreću se u rasponu od 80/100 000 (2014.) do 90/100 000 (2018.), a kod osoba ženskog spola od 49/100 000 (2023.) do 60/100 000 (2018.) (slika 7).

Od ozljeda umire više osoba muškog spola (62%) u odnosu na osobe ženskog spola (38%) (slika 8). Stope smrtnosti od ozljeda rastu s dobi i u svim analiziranim dobnim skupinama veće su u muškaraca (slika 9). Dok je opća stopa smrtnosti od ozljeda u 2023. godini iznosila 66,1/100 000 (M: 84,3/100 000; Ž: 49,0/100 000), u dobi iznad 65 godine stopa je bila značajno viša: 184,6/100 000 (M: 221,3/100 000; Ž: 158,3/100 000).

Važnost ozljeda kao jednog od vodećih javnozdravstvenih problema je u tome što su one vodeći uzrok smrti u djece i mladih osoba. U 2023. godini vodeći su uzrok smrti u dobi od 10 do 39 godina u oba spola ukupno, i kod muškaraca, a u žena od 10 do 29 godina. Kada analiziramo rang ljestvicu vodećih skupina bolesti u mortalitetu po desetogodišnjim dobnim skupinama (0-9, 10-19, 20-29, 30-39, 40-49, 50-59, 60-69, 70 i više godina), ozljede se kod oba spola ukupno nalaze među 5 vodećih uzroka smrti u svim skupinama osim u dobi 70+ (tablica 2), kod žena u svim skupinama osim 60-69 i 70+ (tablica 4), dok se kod muškaraca nalaze među 5 vodećih uzroka smrti u svim dobnim skupinama (tablica 3).

S obzirom na pokazatelj prijevremenog mortaliteta - broj potencijalno izgubljenih godina života (od 1 do 75 g.), ozljede se nalaze na trećem mjestu (28 933), iza novotvorina (77 171) i bolesti srca i krvnih žila (49 861,5). Međutim, najveći broj izgubljenih godina života po osobi je uslijed ozljeda i iznosi 11,3 (tablica 5).

Vodeći vanjski uzroci smrti od ozljeda u 2023. godini su padovi (41%), samoubojstva (21%) i prometne nesreće (12%), a zatim slijede gušenja (4%) i trovanja (3%) (slika 10, tablica 6). Dinamika kretanja dobnog specifičnih stopa razlikuje se ovisno o vanjskom uzroku, spolu i dobi.

Analizom dobno specifičnih stopa smrtnosti od ozljeda prema vanjskom uzroku u oba spola ukupno uočava se sljedeće: djeca (0-19 godina) i mlađe osobe (20-39 godina) najviše umiru zbog prometnih nesreća, osobe srednje dobi (40-64 godina) umiru najviše uslijed samoubojstava, dok je u starijih osoba (65 i više godina) pad vodeći vanjski uzrok smrti sa značajno višom stopom smrtnosti u odnosu na ostale uzroke (slika 11). Raspodjela je jednaka i ako promatramo spolove odvojeno, osim kod žena mlađe odrasle dobi (20-39 godina) kod kojih su smrti od samoubojstva najčešći uzrok smrti od ozljeda. Stope smrtnosti za vodeće vanjske uzroke ozljeda (padovi, samoubojstva, prometne nesreće) u osoba muškog spola više su u odnosu na ženski spol u svim prikazanim dobnim skupinama, osim u najstarijoj dobi (65+) gdje su stope smrtnosti zbog padova nešto niže (106,9/100 000) u odnosu na žene (113,2/100 000) (slike 12 i 13).

Analizom dobno specifičnih stopa smrtnosti od ozljeda prema vanjskom uzroku u djece 0-19 godina (oba spola ukupno, 2023.) uočava se da su u svim petogodišnjim dobnim skupinama osim u najmlađoj (0-4) vodeći uzrok smrti prometne nesreće. Treba naglasiti kako se radi o vrlo malim brojevima pa su i varijacije slijeda uzroka ovisno o godini velike. Ako promatramo ukupno razdoblje od zadnjih 5 godina, prometne nesreće su vodeći uzrok smrti od ozljeda u djece u svim petogodišnjim dobnim skupinama. Stope smrtnosti za dva vodeća vanjska uzroka ozljeda u djece (prometne nesreće i samoubojstva) u 2023. najviše su u najstarijoj dobnoj skupini (15-19 godina) (slika 14).

Analize pokazuju značajan godišnji pad smrtnosti od ozljeda kod djece od 12,8% godišnje u razdoblju od 2007. do 2011. godine, a nakon toga (2011.-2023.) pad iznosi 1,64% godišnje, no nije statistički značajan. Pad smrtnosti do 2011. godine rezultat je sličnog pada smrtnosti od prometnih nesreća kod djece, zabilježenog od 2007. do 2016. godine, od prosječno 9% godišnje. Smrtnost od samoubojstava kod djece je u razdoblju od 2001. do 2023. godine padala za prosječno 1,9% godišnje.

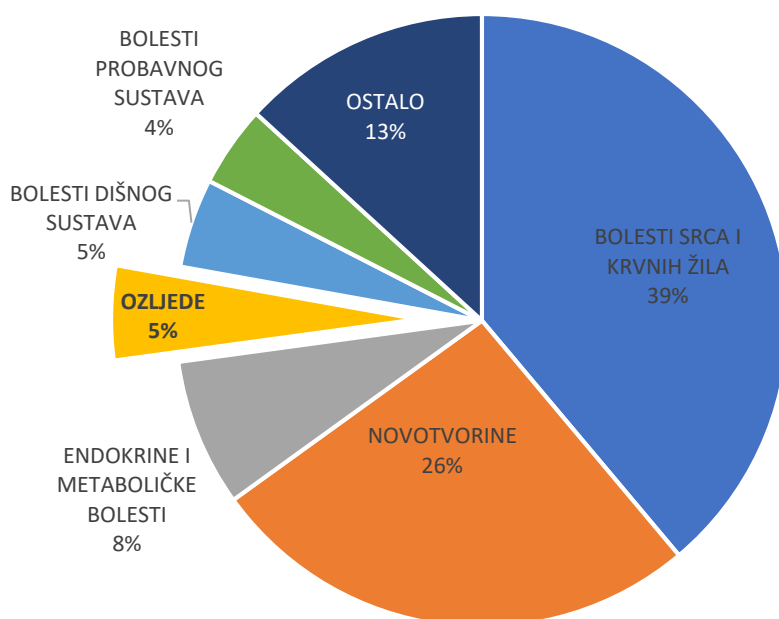
Dobno-standardizirana stopa smrtnosti (na standardnu populaciju prema cenzusu iz 2021.) od ukupnih ozljeda (V01-Y98) za Hrvatsku u 2023. godini (oba spola) iznosila je 65,8/100 000. Najniže dobno-standardizirane stope smrtnosti zabilježene su u Dubrovačko-neretvanskoj županiji (42,5/100 000), Istarskoj županiji (51,6/100 000) te Gradu Zagrebu (53,5/100 000), dok najviše stope imaju Požeško-slavonska (97,5/100 000), Karlovačka (86,4/100 000) te Vukovarsko-srijemska županija (82,8/100 000) (slika 15).

Dobno-standardizirana stopa smrtnosti od padova (W00-W19) za Hrvatsku u 2023. godini (oba spola) iznosila je 27,2/100 000. Najmanje dobno-standardizirane stope smrtnosti zabilježene su u Dubrovačko-neretvanskoj (11,9/100 000), Gradu Zagrebu (18,1/100 000) te Istarskoj županiji (18,5/100 000), dok najviše stope imaju Karlovačka (49,7/100 000), Požeško-slavonska (41,5/100 000) te Koprivničko-križevačka županija (40,0/100 000) (slika 16).

Dobno-standardizirana stopa smrtnosti od prometnih nesreća (V01-V99) za Hrvatsku u 2023. godini (oba spola) iznosila je 8,0/100 000. Najmanje dobno-standardizirane stope smrtnosti zabilježene su u Gradu Zagrebu (4,1/100 000), Dubrovačko-neretvanskoj (4,5/100 000) te Brodsko-posavskoj županiji (6,2/100 000), dok su najviše stope zabilježene u Požeško-slavonskoj (22,1/100 000), Šibensko-kninskoj (10,9/100 000) te Sisačko-moslavačkoj županiji (10,8/100 000) (slika 17).

Dobno-standardizirana stopa smrtnosti od samoubojstava (X60-X84) za Hrvatsku u 2023. godini (oba spola) iznosila je 14,1/100 000. Najniže dobno-standardizirane stope smrtnosti zabilježene su u Zadarskoj (9,3/100 000), Splitsko-dalmatinskoj (9,5/100 000) te Šibensko-kninskoj županiji (11,3/100 000) dok najviše stope imaju Krapinsko-zagorska (23,0/100 000), Ličko-senjska (21,9/100 000) te Bjelovarsko-bilogorska županija (19,0/100 000). Općenito, županije priobalnog dijela Hrvatske imaju niže stope smrtnosti zbog samoubojstava u odnosu na pojedine županije kontinentalnog dijela Hrvatske (slika 18).

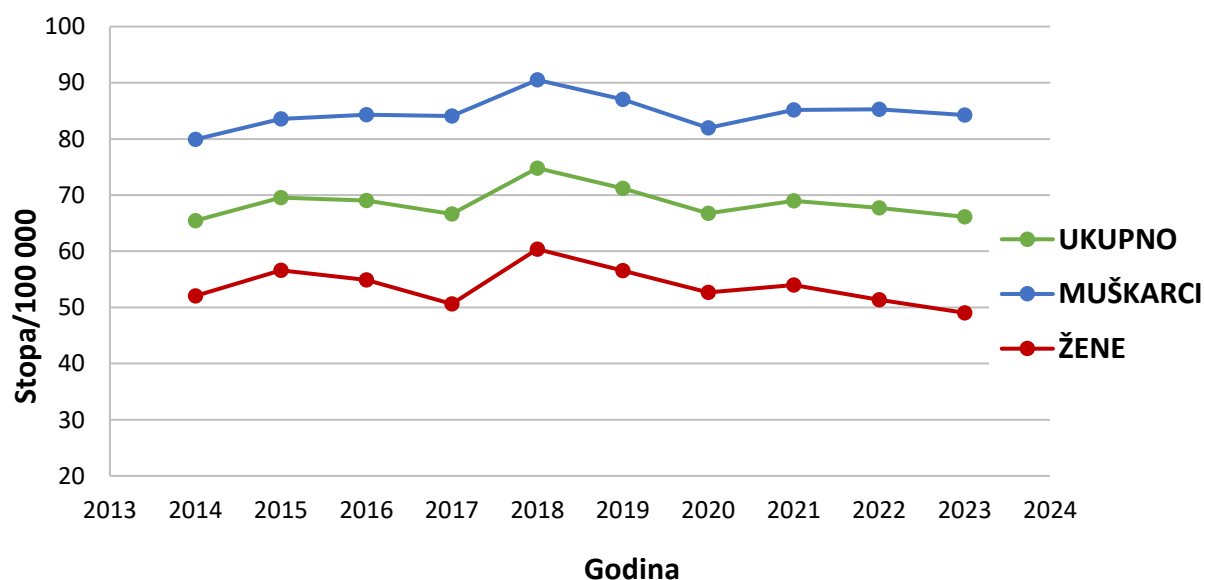
Analiza najčešćih somatskih dijagnostičkih podskupina prema vodećim vanjskim uzrocima smrti od ozljeda u 2023. pokazuje da je u padovima najzastupljenija podskupina S70-S79 (ozljede kuka i bedra), u prometnim nesrećama podskupina T00-T07 (ozljede koje zahvaćaju više dijelova tijela), a u samoubojstvima podskupina T66-T78 (ostali nespecificirani učinci i vanjski uzroci). Unutar ove podskupine (T66-T78) nalazi se šifra T71 koja se odnosi na asfiksiju (tablica 7).

Slika 6. **Umrli u Hrvatskoj 2023. godine, vodeće skupine bolesti, ukupno**

*Zbroj udjela može biti različit od 100% zbog zaokruživanja decimalnih vrijednosti

Izvor podataka: Dokumentacija Državnog zavoda za statistiku

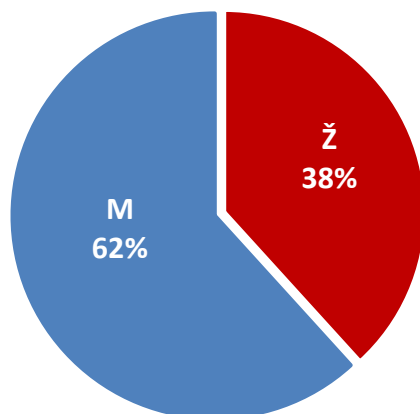
Obrada podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Slika 7. **Smrtnost od ozljeda (V01-Y98) u Hrvatskoj u razdoblju 2014.-2023.**

* Stope su izračunate na procjenu stanovništva (podaci DZS-a sredinom godine)

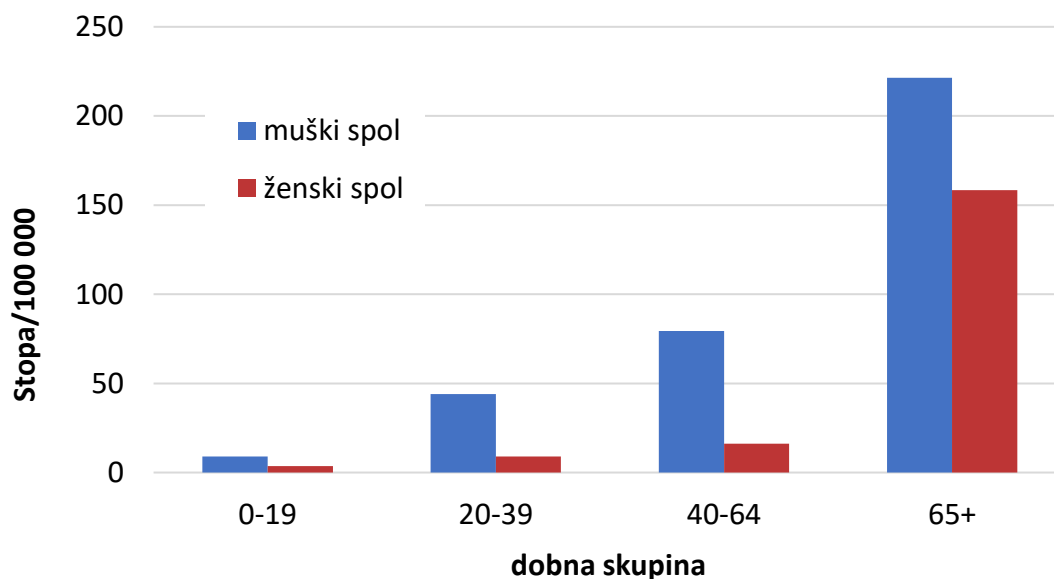
Izvor podataka: Dokumentacija Državnog zavoda za statistiku

Obrada podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Slika 8. **Umrli od ozljeda (V01-Y98) u Hrvatskoj 2023. godine, spol**

Izvor podataka: Dokumentacija Državnog zavoda za statistiku

Obrada podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Slika 9. **Umrli od ozljeda (V01-Y98) u Hrvatskoj 2023. godine po spolu i dobnim skupinama**

Izvor podataka: Dokumentacija Državnog zavoda za statistiku

Obrada podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 2. **Vodeće skupine bolesti i broj umrlih u Hrvatskoj 2023. godine, prema dobnim skupinama, UKUPNO**

DOBNE SKUPINE								
	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
1. P00-P96	S00-T98	S00-T98	S00-T98	C00-D48	C00-D48	C00-D48	I00-I99	
75	39	114	129	341	1 202	3 466	16 741	
2. Q00-Q99	G00-G99	G00-G99	C00-D48	I00-I99	I00-I99	I00-I99	C00-D48	
45	15	23	75	242	770	2 109	8 293	
3. C00-D48	C00-D48	C00-D48	I00-I99	S00-T98	K00-K93	K00-K93	E00-E99	
12	9	21	52	208	262	533	3 375	
4. J, S	E00-E99	I00-I99	G00-G99	K00-K93	S00-T98	E00-E99	J00-J99	
8	4	16	22	115	254	459	1 939	
5. R00-R99	I, Q	Q00-Q99	K00-K93	F00-F99	E00-E99	S00-T98	F00-F99	
6	3	6	21	38	131	374	1 742	

Skupine bolesti (troznakovne kategorije) prema MKB-10:

A00 - B99	Zarazne i parazitarne bolesti
C00 - D48	Novotvorine
D50 - D89	Bolesti krvi i krvotornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava
E00 - E99	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma
F00 - F99	Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja
G00 - G99	Bolesti živčanog sustava
H00 - H59	Bolesti oka i očnih adneksa
H60 - H95	Bolesti uha i mastoidnog nastavka
I00 - I99	Bolesti cirkulacijskog sustava
J00 - J99	Bolesti dišnog sustava
K00 - K93	Bolesti probavnog sustava
L00 - L99	Bolesti kože i potkožnog tkiva
M00 - M99	Bolesti mišićnokoštanog sustava i vezivnog tkiva
N00 - N99	Bolesti sustava mokraćnih i spolnih organa
O00 - O99	Trudnoća, porođaj i babinje
P00 - P96	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju
Q00 - Q99	Kongenitane malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti
R00 - R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo
S00 - T98	Ozljede, otrovanja i neke druge posljedice vanjskih uzroka
U00 - U99	Kodovi za posebne svrhe (COVID-19)
V00 - Y98	Vanjski uzroci morbiditeta i mortaliteta
Z00 - Z99	Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom

Napomena: broj umrlih od S00-T98 jednak je broju umrlih od V01-Y98

Tablica 3. **Vodeće skupine bolesti i broj umrlih u Hrvatskoj 2023. godine, prema dobnim skupinama, MUŠKARCI**

DOBNE SKUPINE								
	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
1. P00-P96	S00-T98	S00-T98	S00-T98	I00-I99	C00-D48	C00-D48	I00-I99	
46	28	94	110	191	694	2 171	6 420	
2. Q00-Q99	G00-G99	G00-G99	I00-I99	S00-T98	I00-I99	I00-I99	C00-D48	
23	8	18	43	176	618	1 548	4 586	
3. C00-D48	C00-D48	I00-I99	C00-D48	C00-D48	S00-T98	K00-K93	E00-E99	
7	4	13	26	170	215	408	1 375	
4. S, J	E00-E90	C00-D48	K00-K93	K00-K93	K00-K93	E00-E90	J00-J99	
6	3	12	18	90	209	300	1 065	
5. I00-I99	I, Q	A00-B99	G00-G99	F00-F99	E00-E90	S00-T98	S00-T98	
4	2	5	16	31	103	281	665	

Napomena: skupine bolesti prema MKB-10 označene su u legendi Tablice 1, broj umrlih od S00-T98 jednak je broju umrlih od V01-Y98

Tablica 4. **Vodeće skupine bolesti i broj umrlih u Hrvatskoj 2023. godine, prema dobnim skupinama, ŽENE**

DOBNE SKUPINE								
	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
1. P00-P96	S00-T98	S00-T98	C00-D48	C00-D48	C00-D48	C00-D48	I00-I99	
29	11	20	49	171	508	1 295	10 321	
2. Q00-Q99	G00-G99	C00-D48	S00-T98	I00-I99	I00-I99	I00-I99	C00-D48	
22	7	9	19	51	152	561	3 707	
3. C00-D48	C00-D48	G00-G99	I00-I99	S00-T98	K00-K93	E00-E99	E00-E90	
5	5	5	9	32	53	159	2 000	
4. A, R	E, I, J, O, Q, R	I00-I99	G00-G99	K00-K93	S00-T98	K00-K93	F00-F99	
3	1	3	6	25	39	125	1 189	
5. G, I, S		K, Q	J, K	G00-G99	G00-G99	J00-J99	N00-N99	
2		2	3	14	36	96	927	

Napomena: skupine bolesti prema MKB-10 označene su u legendi Tablice 1, broj umrlih od S00-T98 jednak je broju umrlih od V01-Y98

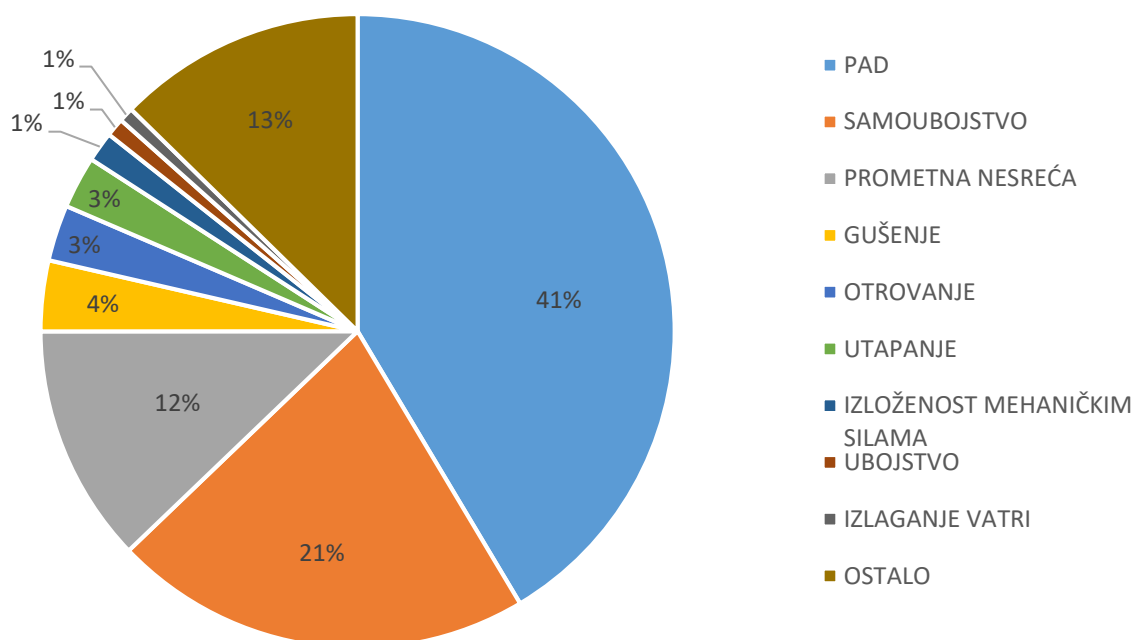
Tablica 5. **Potencijalno izgubljene godine života (PYLL, 1 - 75 g.) za vodeće skupine bolesti na ljestvici mortaliteta u Hrvatskoj u 2023. godini**

Skupina bolesti	Broj umrlih	Stopa /100.000	Izgubljene godine života
Kardiovaskularne bolesti			
Ukupno	19 937	516,5	49 861,5
Muškarci	8 839	472,8	37 989
Žene	11 098	557,6	11 872,5
Novotvorine			
Ukupno	13 419	347,7	77 171
Muškarci	7 670	410,3	44 656,5
Žene	5 749	288,9	32 514,5
Endokrine i metaboličke bolesti			
Ukupno	3 996	103,5	9 032,5
Muškarci	1 801	96,3	6 315
Žene	2 195	110,3	2 717,5
Ozljede			
Ukupno	2 551	66,1	28 933
Muškarci	1 575	84,2	23 658,5
Žene	976	49,0	5 274,5
Bolesti dišnog sustava			
Ukupno	2 414	62,5	7 384
Muškarci	1 404	75,1	5 249,5
Žene	1 010	50,7	2 134,5
Bolesti probavnog sustava			
Ukupno	2 195	56,9	15 460
Muškarci	1 346	72,0	12 017,5
Žene	849	42,7	3 442,5

Napomena: stope su izračunate na procjenu stanovništva sredinom 2023.

Izvor podataka: Dokumentacija Državnog zavoda za statistiku

Obrada podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Slika 10. **Vanjski uzroci mortaliteta u Hrvatskoj 2023. godine, ukupno**

Izvor podataka: Dokumentacija Državnog zavoda za statistiku

Obrada podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 6. **Pet vodećih vanjskih uzroka mortaliteta u Hrvatskoj 2023. godine, ukupno**

Vanjski uzroci	Apsolutni broj	Udio u ozljedama (%)	Stopa /100 000*
Padovi (W00-W19)	1 057	41,4	27,4
Samoubojstva (X60-X84)	546	21,4	14,1
Prometne nesreće (V01-V99)	310	12,2	8,0
Gušenje (W75-W84)	92	3,6	2,4
Trovanje (X40-X49)	73	2,9	1,9
Ostali uzroci	473	18,5	12,3
Ukupne ozljede (V01-Y98)	2 551	100	66,1

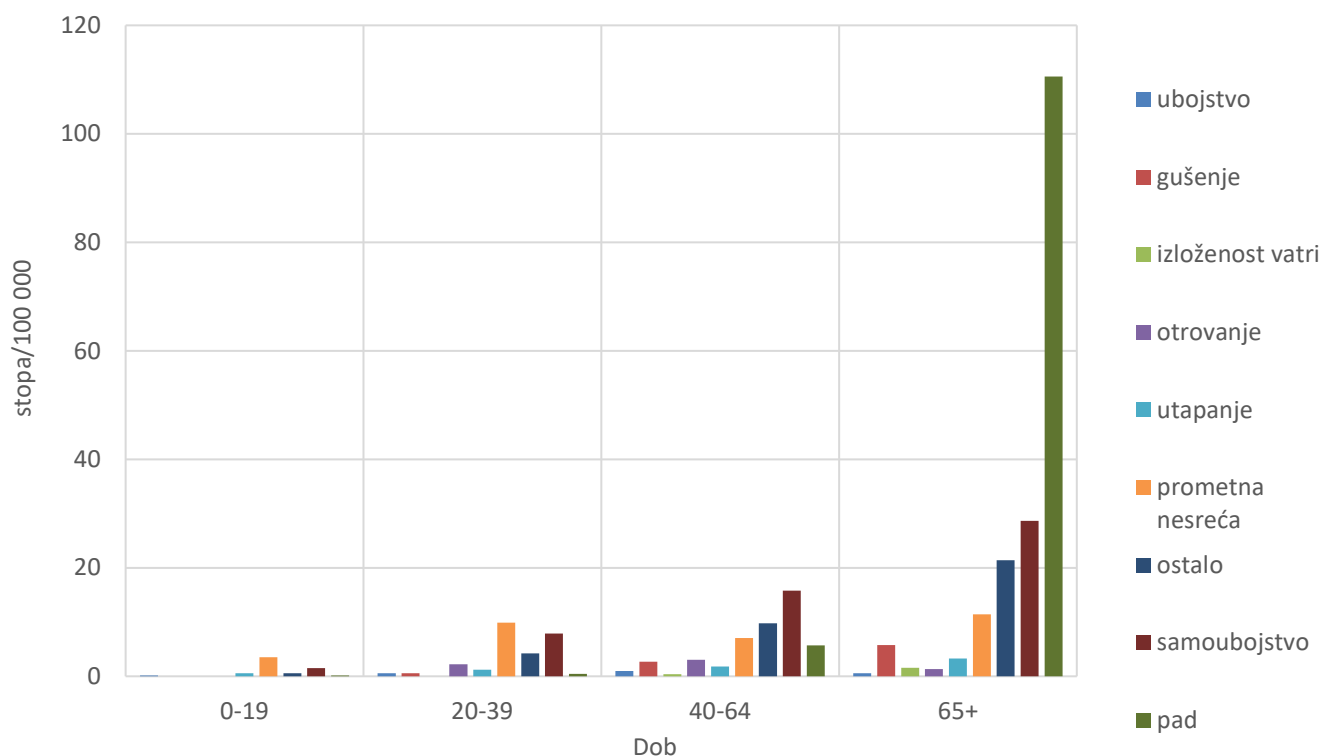
*Stopa je izračunata na procjenu stanovništva DZS-a sredinom 2023. godine

**Zbroj udjela može biti različit od 100% zbog zaokruživanja decimalnih vrijednosti

Izvor podataka: Dokumentacija Državnog zavoda za statistiku

Obrada podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

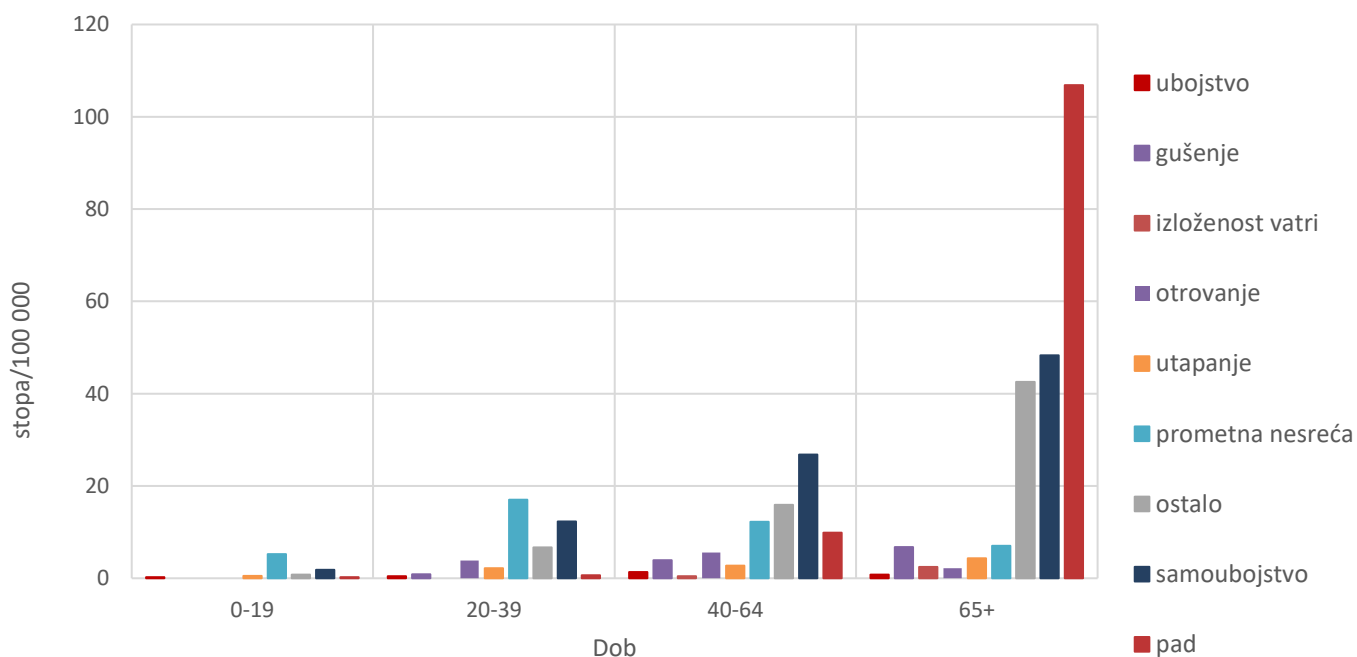
Slika 11. Vanjski uzroci mortaliteta u Hrvatskoj 2023. godine po dobi, ukupno

Izvor podataka: Dokumentacija Državnog zavoda za statistiku

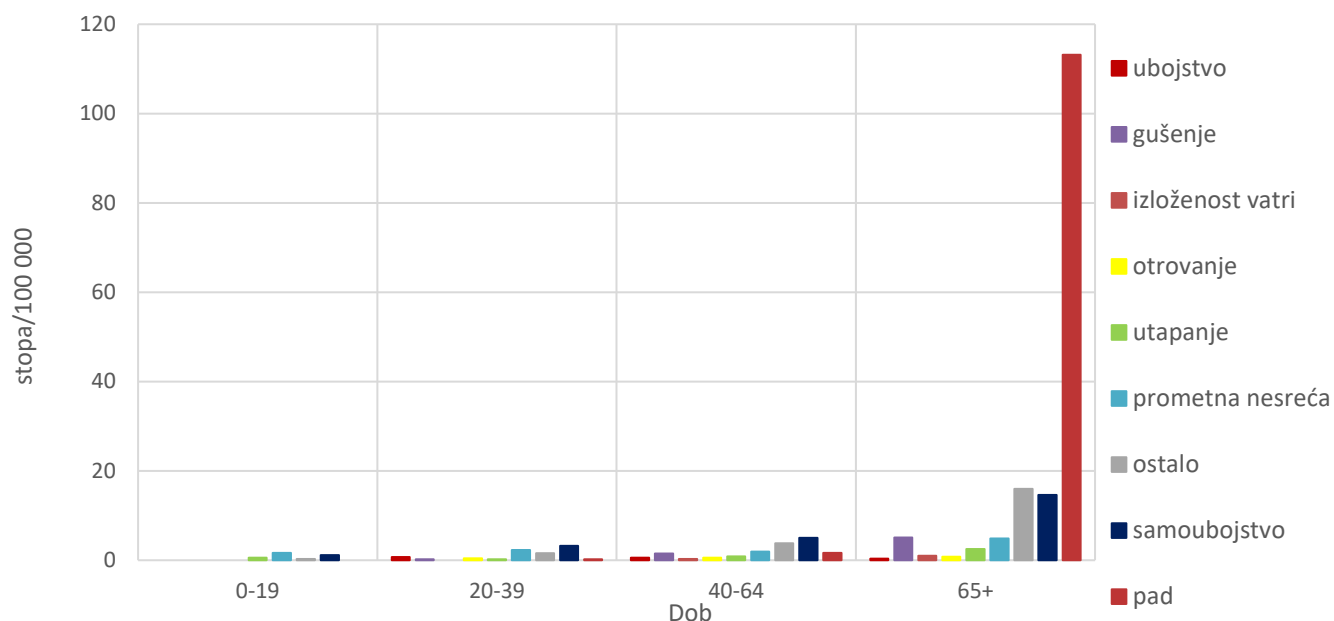
Obrada podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Slika 12. Vanjski uzroci mortaliteta u Hrvatskoj 2023. godine po dobi, muškarci

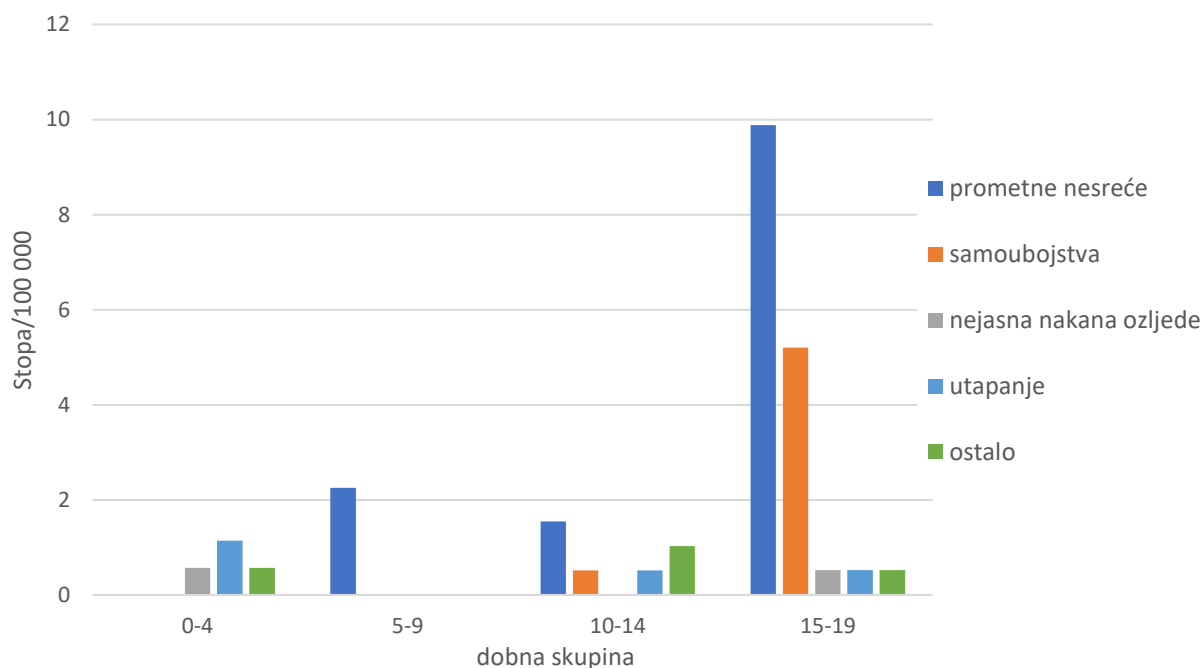
Izvor podataka: Dokumentacija Državnog zavoda za statistiku

Obrada podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Slika 13. **Vanjski uzroci mortaliteta u Hrvatskoj 2023. godine po dobi, žene**

Izvor podataka: Dokumentacija Državnog zavoda za statistiku

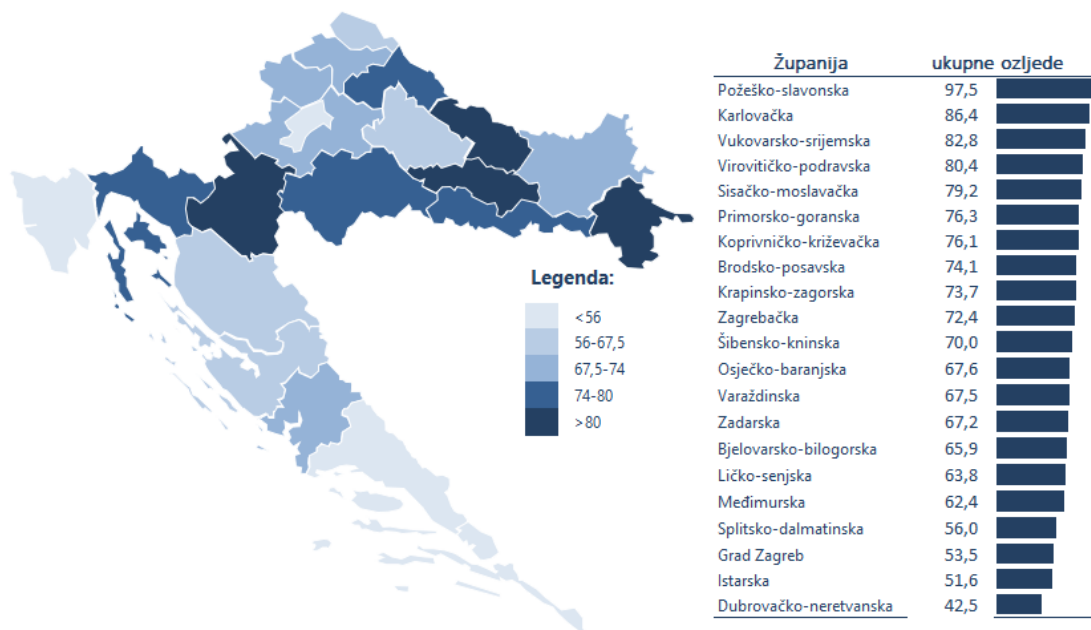
Obrada podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Slika 14. **Vodeći vanjski uzroci mortaliteta u Hrvatskoj u djece 2023. godine po dobi, ukupno**

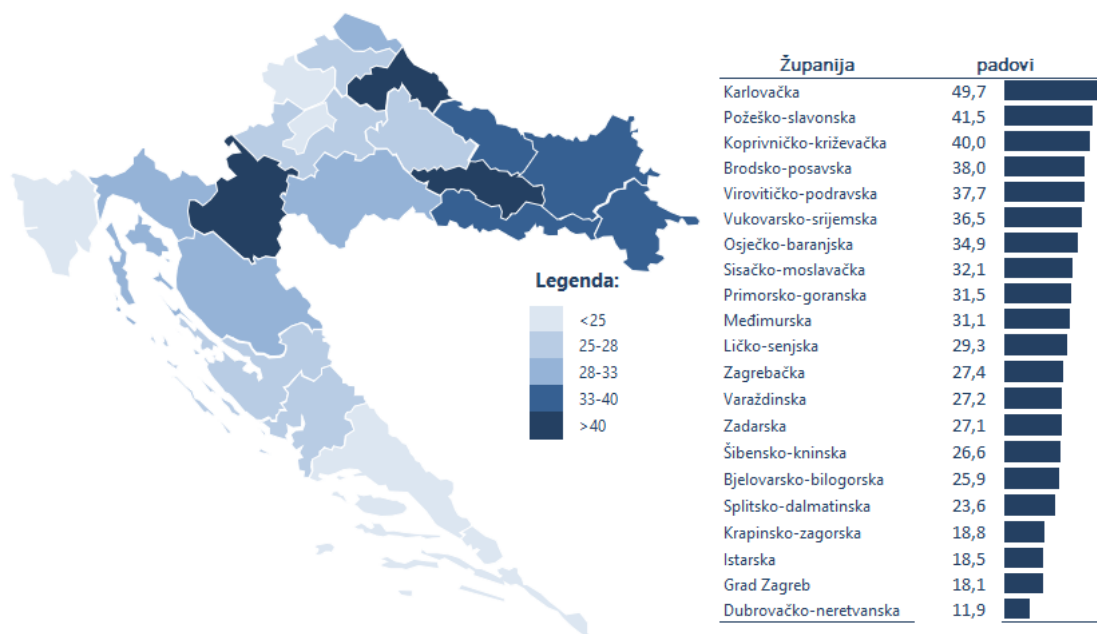
Izvor podataka: Dokumentacija Državnog zavoda za statistiku

Obrada podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

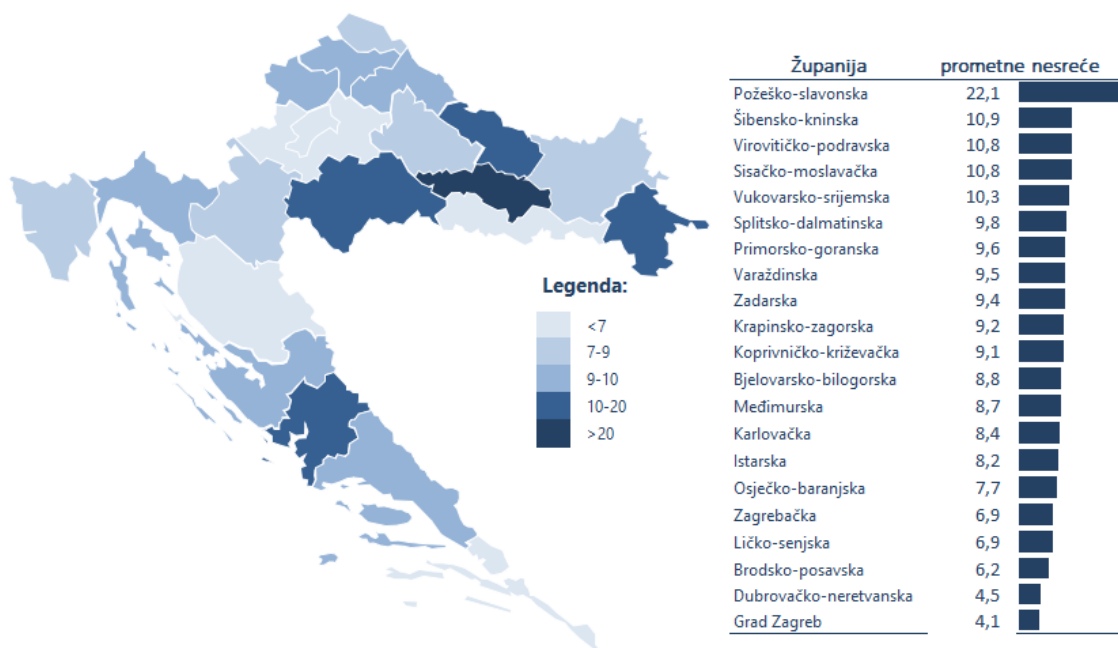
Slika 15. Dobno standardizirana stopa smrtnosti od ozljeda (V01-Y98) prema županijama u Hrvatskoj, 2023. godina

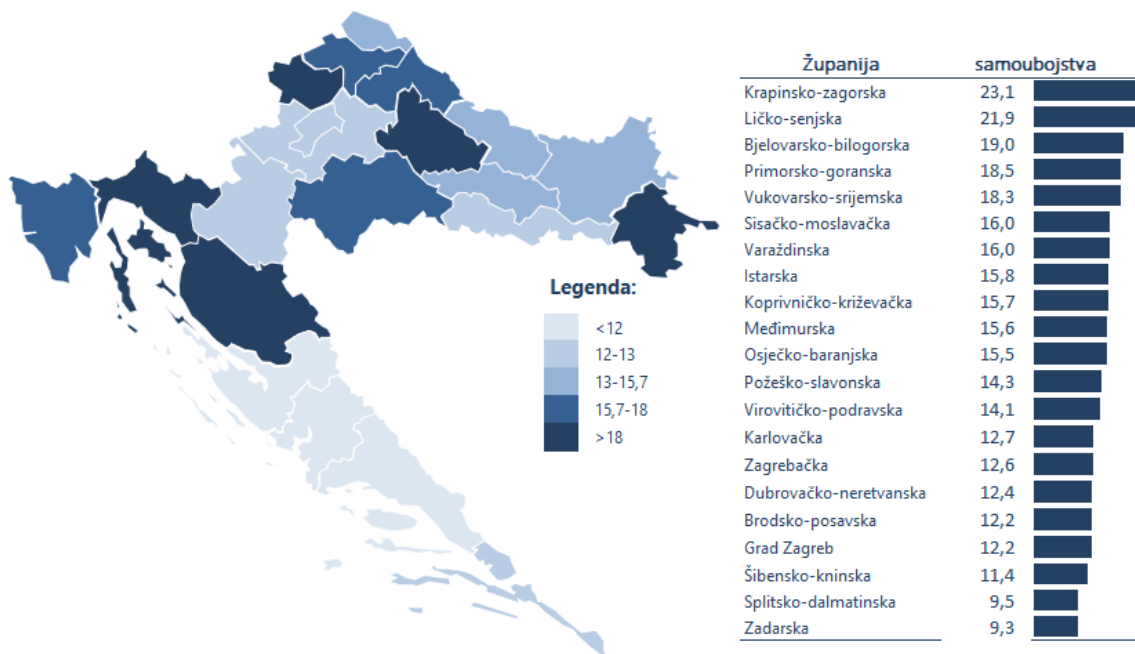
Slika 16. Dobno standardizirana stopa smrtnosti od padova (W00-W19) prema županijama u Hrvatskoj, 2023. godina

Slika 17. Dobno standardizirana stopa smrtnosti od prometnih nesreća (V01-V99) prema županijama u Hrvatskoj, 2023. godina

Slika 18. Dobno standardizirana stopa smrtnosti od suicida (X60-X84) prema županijama u Hrvatskoj, 2023. godina

Napomena: za slike (15-18) dobno-standardizirane stope (DSS) izračunate su na popis stanovništva Hrvatske 2021.
Izvor podataka: Dokumentacija Državnog zavoda za statistiku; obrada podataka: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 7. **Rang ljestvica vodećih dijagnostičkih podskupina naravi ozljeda u tri vodeća vanjska uzroka mortaliteta od ozljeda u Hrvatskoj 2023. godine**

OZLJEDE			PADOVI		SUICIDI		PROMETNE NESREĆE	
	S00 - T98	2 551	S00 - T98	1 057	S00 - T98	546	S00 - T98	310
1.	S70 – S79	571	S70 – S79	541	T66 – T78**	335	T00 – T07	181
2.	S00 – S09	510	S00 – S09	316	T00 – T07	76	S00 – S09	80
3.	T66 – T78**	464	S30 – S39	45	S00 – S09	47	S20 – S29	19
4.	T00 – T07	344	S20 – S29	38	T51 – T65	22	S10 – S19	9
5.	T36 – T50	121	T00 – T07	33	T36 – T50	17	S70 – S79	6
6.	T15 – T19	90	S40 – S49	27	S10 – S19	15	S30 – S39	5
7.	S20 – S29	84	S80 – S89	20	S20 – S29	9	T08 – T14	4
8.	T51 – T65	78	S10 – S19	17	S50 – S59	9	T20 – T32	3
9.	S30 – S39	62	T90 – T98	9	T20 – T32	5	T66 – T78**	2
10.	S10 – S19	53	S50 – S59	4	S30 – S39	4	T79	1

Dijagnostičke podskupine unutar S00-T98

S00-S09 – Ozljede glave

S10-S19 – Ozljede vrata

S20-S29 – Ozljede prsnog koša

S30-S39 – Ozljede trbuha, donjeg dijela leđa, lumbalne kralježnice i zdjelice

S40-S49 – Ozljede ramena i nadlaktice

S50-S59 – Ozljeda lakta i podlaktice

S60-S69 – Ozljeda ručnog zgloba i šake

S70-S79 – Ozljede kuka i bedra

S80-S89 – Ozljede koljena i potkoljenice

S90-S99 – Ozljede gležnja i stopala

T00-T07 – Ozljede koje zahvaćaju više dijelova tijela

T08-T14 – Ozljede nespecificiranih dijelova tijela

T15-T19 – Učinak stranog tijela prodrlog kroz prirodni otvor

T20-T32 – Opekline i korozije

T33-T35 – Smrzotine

T36-T50 – Otrovanje lijekovima, ljekovitim i biološkim tvarima

T51-T65 – Toksični učinci pretežno nemedicinskog izvora

T66-T78 – Ostali nespecificirani učinci i vanjski uzroci*

T79 – Neke rane komplikacije traume

T80-T88 – Komplikacije kirurške i medicinske skrbi, nespecificirane drugdje

T90-T98 – Posljedice ozljede, otrovanja ili druge posljedice vanjskih uzroka

*u samooubojstva su ubrojene šifre X60-X84, Y87.0; ** unutar skupine T66-T78 nalazi se i šifra T71 (asfiksija)

Izvor podataka za sve prikazane pokazatelje (slika: 1-13, tablica: 1-6): DZS; obrada podataka: HZJZ

Usporedba mortaliteta od ozljeda s drugim europskim državama

Prema bazi podataka Svjetske zdravstvene organizacije (European HFA Database, prosinac 2024.) dobno-standardizirana stopa (DSS) smrtnosti od ozljeda u Europskoj regiji u 2020. godini iznosila je 42/100 000 i bila je oko 30% viša od prosjeka za zemlje Europske unije (32 /100 000). Prosječna stopa za zemlje „stare članice Europske unije” (koje su pristupile EU prije svibnja 2004. godine) iznosila je 29/100 000 (2020.), a za zemlje „nove članice EU” (koje su pristupile EU od svibnja 2004. godine) 43/100 000 (2020.). U države koje imaju najniže stope smrtnosti od ozljeda (manje od 24,0/100 000) ubrajaju se između ostalih: Izrael, Turska, Italija, Danska i Španjolska. Na samom vrhu ljestvice smrtnosti od ozljeda Europske regije Svjetske zdravstvene organizacije nalazi se Rusija sa stopom 85/100 000 (2019.), zatim slijedi Kazahstan (66/100 000; 2021.) i Latvija (66/100 000; 2021.). Hrvatska se u 2021. godini sa stopom 45/100 000 nalazila u gornjoj trećini europske ljestvice mortaliteta od ozljeda (slika 19). Prema najnovijim podacima Eurostata za 2021. godinu, dobno standardizirane stope smrtnosti od ozljeda su najviše u zemljama središnje Europe i u Baltičkim državama, a najniže u zemljama južne Europe (slika 20).

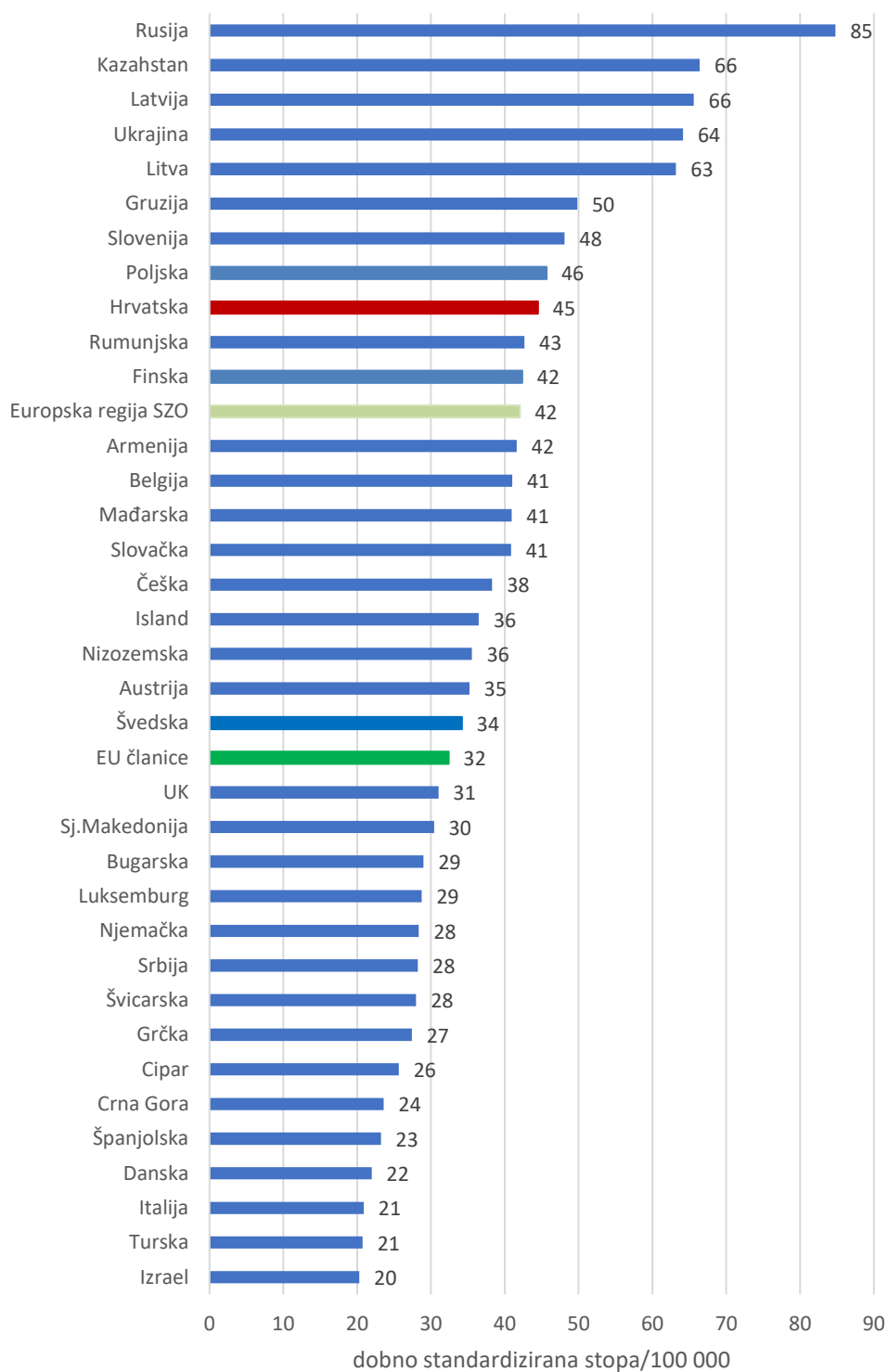
Analizirajući kretanje mortaliteta od ukupnih ozljeda (*WHO European mortality database*) u WHO europskoj regiji možemo vidjeti pad od 90-tih godina prošlog stoljeća. Sličan trend zabilježen je i u zemljama članicama EU, iako su standardizirane stope smrtnosti od ozljeda kroz cijeli period značajno niže od stopa u WHO europskoj regiji. Stope smrtnosti od ukupnih ozljeda u Hrvatskoj bilježe značajan porast u 90-tima, uzrokovan Domovinskim ratom, nakon čega slijedi pad koji traje do danas. Kroz cijeli promatrani period, smrtnost od ozljeda u Hrvatskoj je viša nego u zemljama EU (ukupno), a razlika je još veća ako promatramo samo stare članice EU (slika 21).

Smrtnost od prometnih nesreća u padu je u cijeloj WHO europskoj regiji, kao i u svim članicama EU. Dobno standardizirane stope više su u novim članicama EU nego u starim članicama (slika 22).

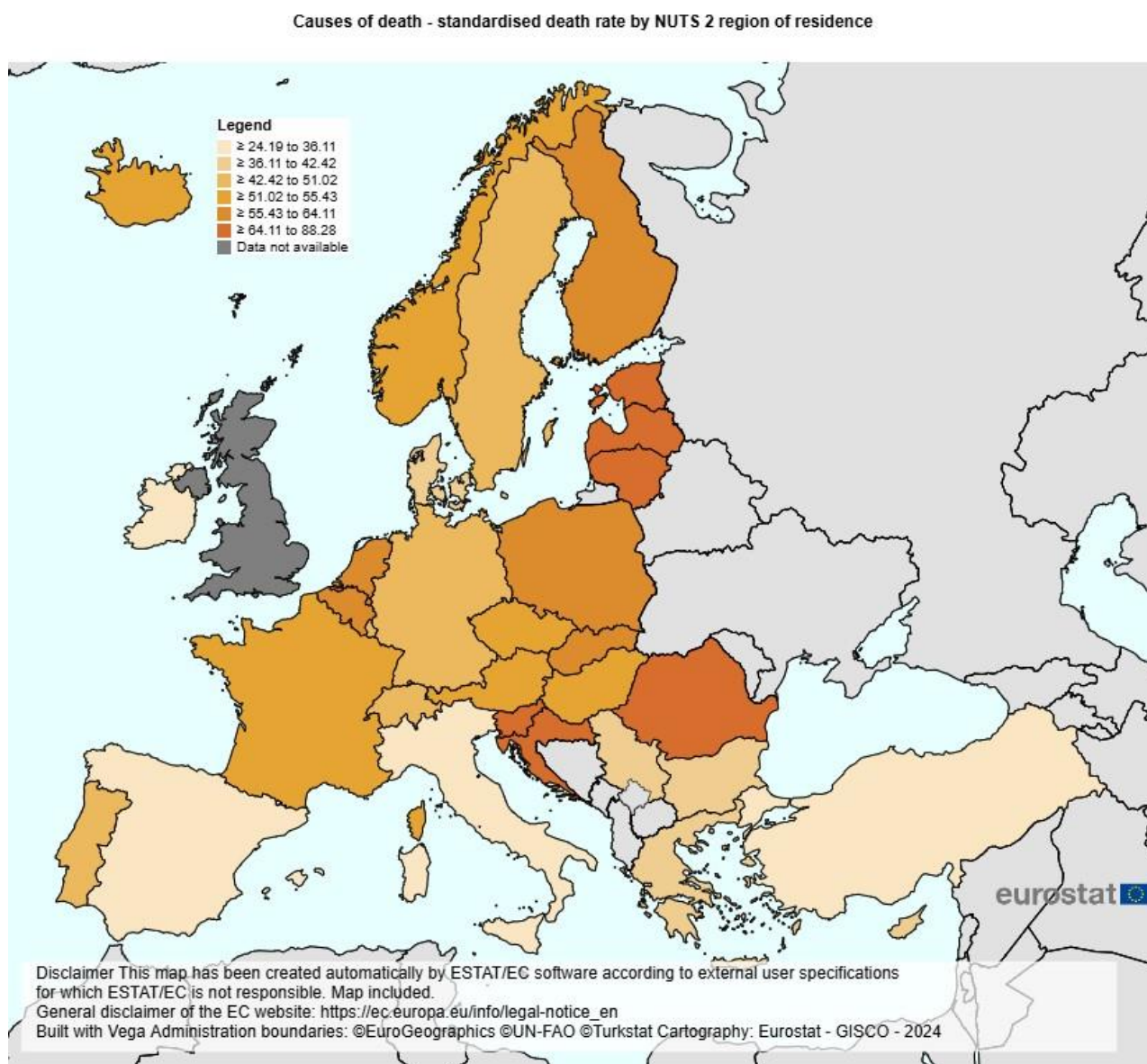
U razdoblju od 1985. do 2007. mortalitet od padova također je bio u padu, kada počinje rasti u starim članicama EU, a posljedično i u cijeloj EU. Ako pogledamo samo članice EU, mortalitet od padova pokazuje lagani porast od 2015. godine (slika 23). Mortalitet od padova u Hrvatskoj pokazuje velike varijacije, no kroz cijelo je razdoblje vrijednostima bliži onom u novim

članicama EU nego u starima. Jedan od uzroka velikih varijacija zasigurno su i promjene u načinu kodiranja uzroka smrti.

Dobno-standardizirana stopa smrtnosti od ozljeda u djece u dobi 0-14 godina iznosila je za Hrvatsku 2021. godine 3,4/100 000 te je bila niža od stope za Europsku regiju (5,9/100 000) kao i od stope „novih članica“ EU (4,5/100 000), no viša od stope „starih članica“ EU (2,2/100 000) te stope za EU-27 (2,8/100 000). Najviše stope zabilježene su u istočnoj Europi, a najniže u državama Sjeverne i Južne Europe (slika 24.).

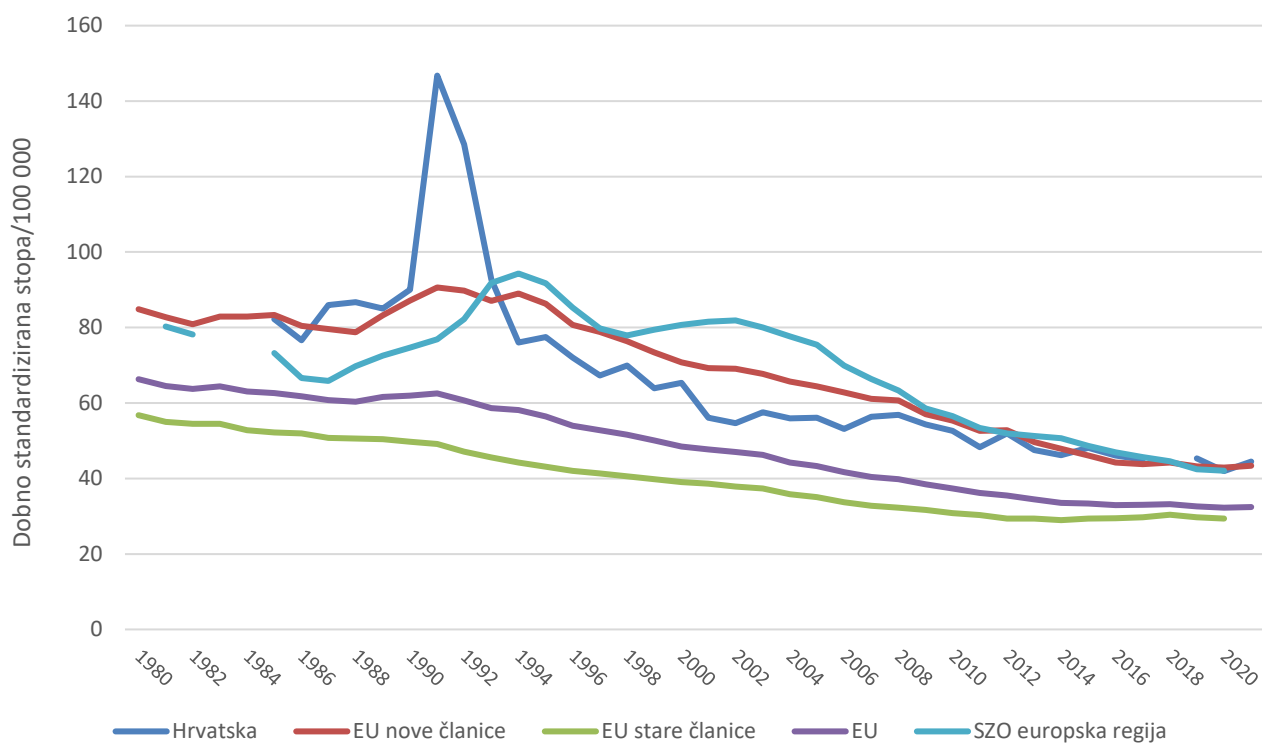
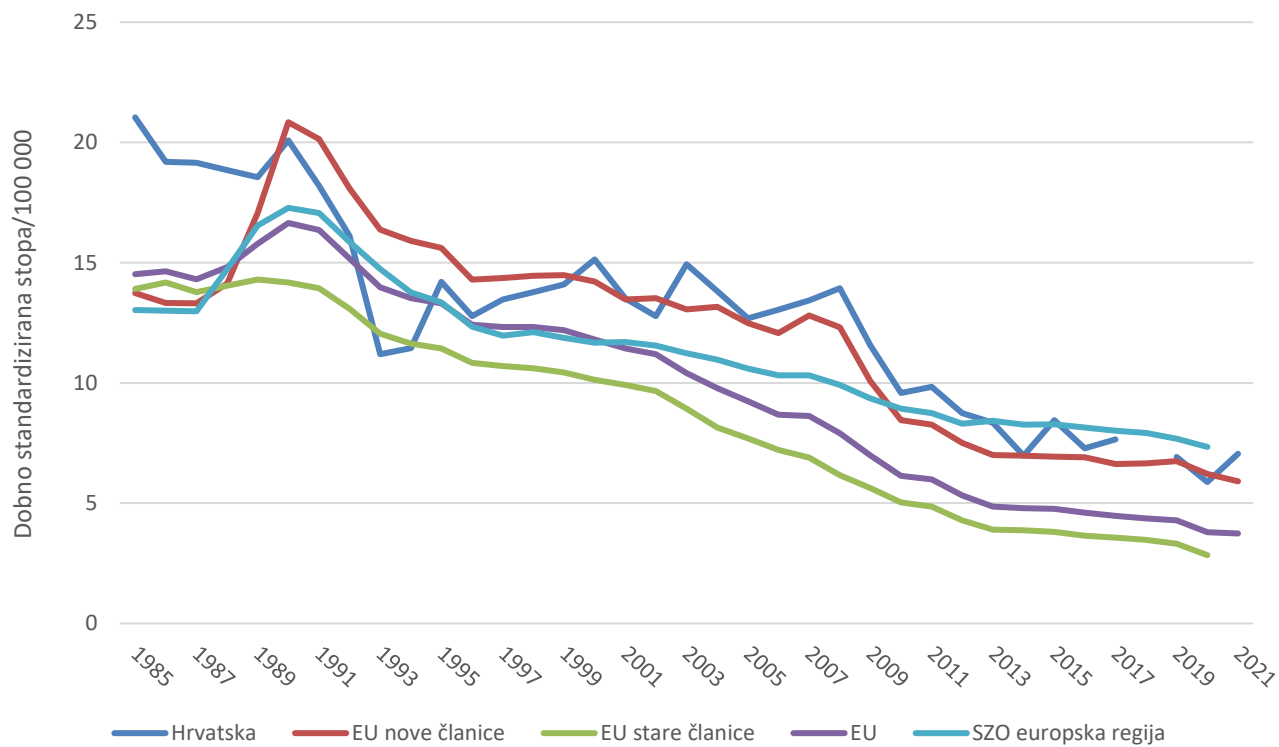
Slika 19. **Smrtnost od ozljeda u zemljama WHO Europske regije**

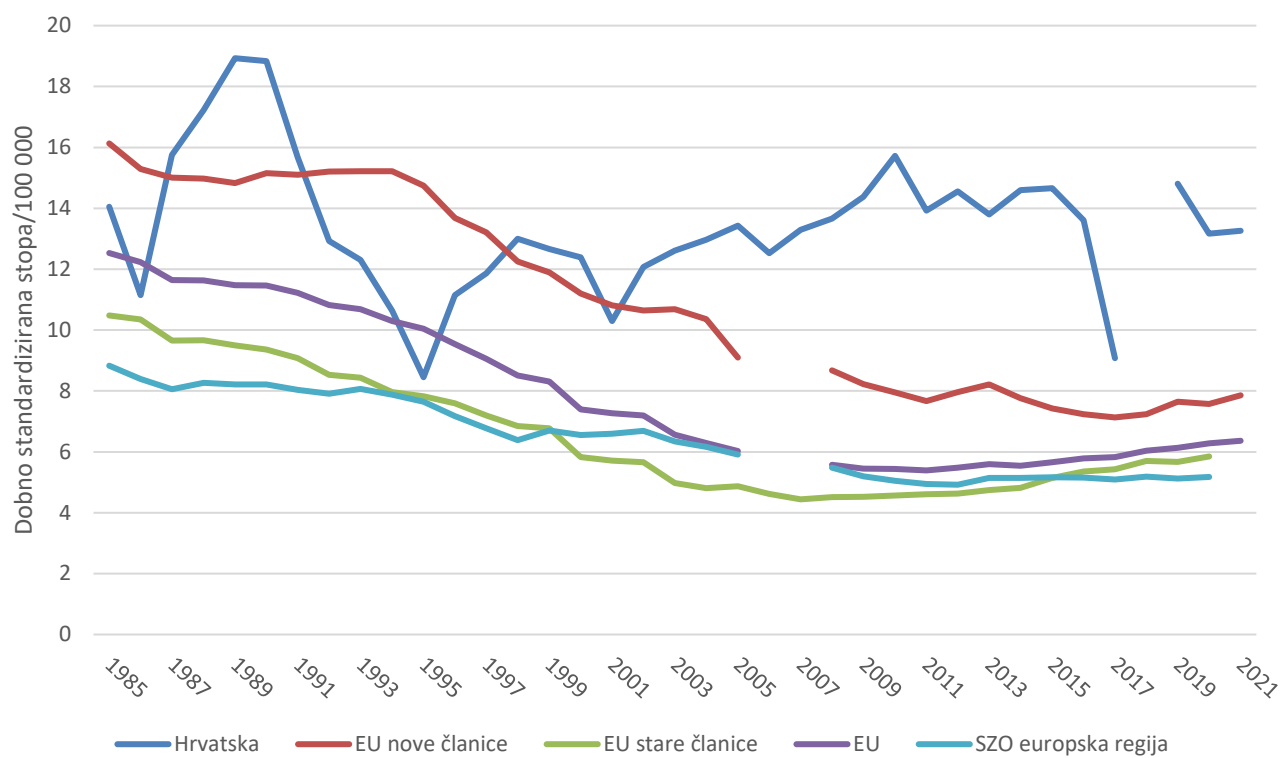
Izvor: WHO European HFA Database, prosinac 2024.

Slika 20. **Standardizirane stope smrtnosti od ozljeda u Europi, 2021.**

**Stope su izračunate na novo europsko stanovništvo*

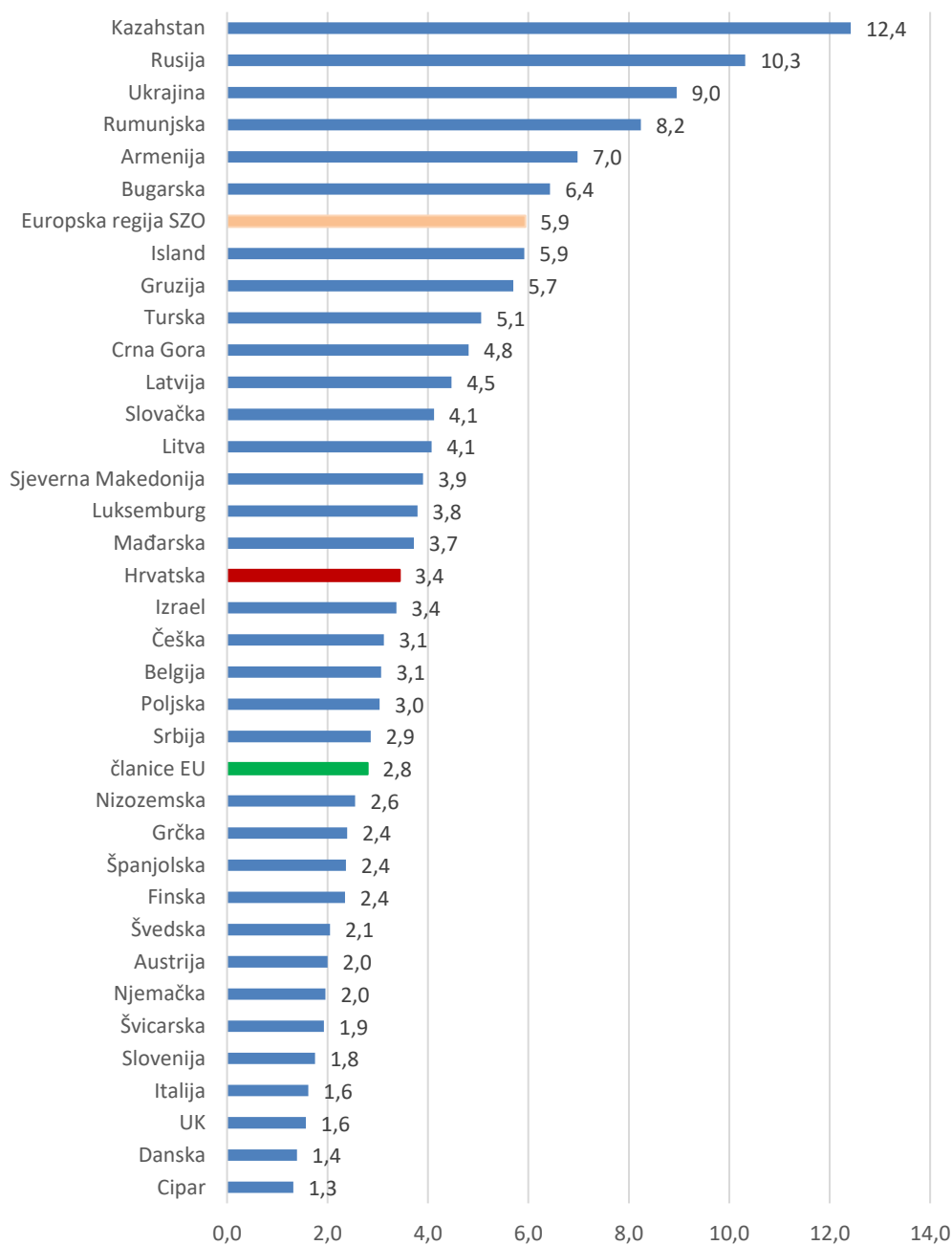
Izvor: EUROSTAT

Slika 21. **Trend smrtnosti od ukupnih ozljeda, stopa/100 000**Slika 22. **Trend smrtnosti od prometnih nesreća, stopa/100 000**

Slika 23. **Trend smrtnosti od padova, stopa/100 000**

Izvor: (Slike 21-23) European HFA Database, prosinac 2024.

Slika 24. **Smrtnost od ozljeda kod djece (0-14 godina) u zemljama WHO Europske regije**

Izvor: European HFA Database, prosinac 2024.

POKAZATELJI MORBIDITETA

Bolnički morbiditet

U zadnjem desetogodišnjem razdoblju ukupne stope hospitalizacija od ozljeda (V01-Y98) te u osoba ženskog i muškog spola ne pokazuju značajnije razlike, sve do 2020. godine kad je zamjetan značajan pad uslijed COVID-19 pandemije. Stopa hospitalizacija od ukupnih ozljeda (V01-Y98) kretala se u rasponu od 1 027/100 000 (2014.) do 1 211/100 000 (2018.), no u 2020. pada na 964/100 000. U 2023. vrijednosti se vraćaju na stanje prije pandemije, pa je tako prema zadnjem dostupnom podatku stopa hospitalizacija zbog ozljeda 1 166/100 000. Stope hospitalizacija u osoba muškog spola kroz cijelo su razdoblje više su u odnosu na žene. Prema zadnjim dostupnim podacima, 2023. stopa hospitalizacija zbog ozljeda u muškog spola iznosila je 1 300/100 000, a kod žena 1 041/100 000 (slika 25). Prema individualnim prijavama o liječenim pacijentima, uključujući stacionarno liječenje zbog poroda, pobačaja i rehabilitacije, u stacionarnom dijelu bolnica Hrvatske u 2023. godini zabilježeno je 622 585 hospitalizacija. Hospitalizacije zbog ozljeda se nalaze na petom mjestu iza novotvorina (82 283), bolesti cirkulacijskog sustava (78 872), bolesti mišićno-koštanog sustava (49 455) te probavnog sustava (47 255) ukupno 45 017 hospitalizacije i udjelom od 7,2 % (slika 26). Osobe muškog spola (54%) češće se hospitaliziraju zbog ozljeda u odnosu na osobe ženskog spola (46%) (slika 27). U dobnim skupinama 0-19, 20-39 i 40-64 godine stope hospitalizacija od ozljeda više su u osoba muškog spola, dok su u dobi iznad 65 godina više u žena. U starijoj dobi su stope hospitalizacija više u odnosu na ostale prikazane dobne skupine (slika 28).

Analizom rang ljestvice vodećih skupina bolesti u bolničkom pobolu (stacionarni dio) po desetogodišnjim dobnim skupinama (0-9, 10-19, 20-29, 30-39, 40-49, 50-59, 60-69, 70 i više), ozljede se u oba spola ukupno, u svim navedenim dobnim skupinama, nalaze među prvih šest skupina bolesti. U dobi 10-19 godina ozljede se nalaze na prvom mjestu, u dobi 70+ godina na trećem mjestu, a u dobi 20-29 godina na četvrtom mjestu vodećih skupina bolesti u bolničkom pobolu u oba spola ukupno. U osoba muškog spola ozljede se nalaze na prvom mjestu u dobnim skupinama 10-19 i 20-29 godina, na drugom mjestu u dobi 30-39 i na trećem kod osoba dobi 40-49 godina. U osoba ženskog spola ozljede se nalaze na trećem mjestu vodećih skupina bolesti u dobnoj skupini 70+ godina i na četvrtom mjestu u skupini 10-19 godina (tablice 8, 9 i 10).

Vodeći vanjski uzrok bolničkog liječenja (stacionarni dio) zbog ozljeda su padovi s 21 766 hospitalizacija ukupno i udjelom od 48 %. U osoba ženskog spola više od polovine hospitalizacija zbog ozljeda su hospitalizacije zbog padova (57,5 %). Prometne nesreće se nalaze na drugom mjestu s 13 935 hospitalizacija i udjelom od 31 % (tablica 11, slika 29). U starijih osoba (65 i više godina) koje su liječene u bolnici zbog ozljeda, gotovo dvije trećine hospitalizacija (63,6 %) čine ozljede nastale kao posljedica pada. Djeca se u dobi 0-19 godina najčešće hospitaliziraju zbog bolesti dišnog sustava (11 055), slijede stanja nastala u perinatalnom razdoblju (8 102), a ozljede su na trećem mjestu s ukupno 5 947 hospitalizacija. Vodeći vanjski uzroci hospitalizacija kod djece (0-19) su prometne nesreće s ukupno 2 975 hospitalizacija (50,0 %) i padovi s 1 680 hospitalizacijom (28,2 %) (tablica 12). Dobno specifične stope hospitalizacija kod djece zbog prometnih nesreća veće su od stopa zbog padova u svim dobnim skupinama. Stope hospitalizacija zbog prometnih nesreća rastu s dobi, dok stopa hospitalizacija zbog padova raste do 14. godine, a zatim se bilježi smanjenje u dobnoj skupini 15-19 godina (slika 30).

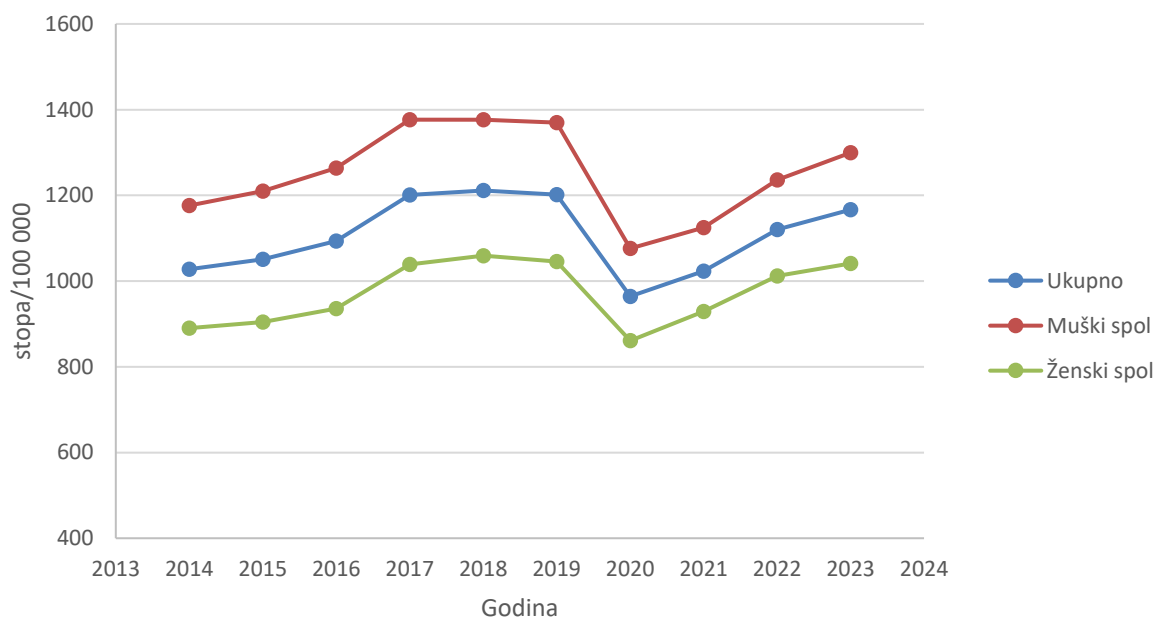
Prema podacima iz godišnje baze hospitalizacija Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, najčešća somatska dijagnoza iz skupine ozljeda u stacionarnom bolničkom liječenju na razini države 2023. godine bila je prijelom bedrene kosti (S72) s ukupno 8 448 hospitalizacija i udjelom od 18,8 % u ukupnim hospitalizacijama zbog ozljeda. Od ukupnog broja hospitalizacija zbog prijeloma bedrene kosti, njih 90% zabilježeno je u osoba starih 60 i više godina (tablica 13).

Broj dana bolničkog liječenja i prosječna dužina liječenja od ozljeda

U bolnicama Hrvatske u 2023. godini zabilježeno je ukupno 5 092 237 dana stacionarnog bolničkog liječenja (izračun dana bolničkog liječenja prema metodologiji EUROSTAT-a). Ozljede su po broju dana bolničkog liječenja (bolno-opskrbnih dana, BOD) na petom mjestu, iza mentalnih poremećaja i poremećaja ponašanja (900 512), kardiovaskularnih bolesti (557 055), novotvorina (497 744), bolesti mišićno-koštanog sustava (495 960) i bolesti dišnog sustava (341 022) s ukupno 320 031 danom bolničkog liječenja i udjelom od 6,3 %. Najviše bolno-opskrbnih dana zbog ozljeda zabilježeno je uslijed padova (162 099) s udjelom od 50,7 %, a potom slijede prometne nesreće s 100 307 dana i udjelom od 31,3 %. Kada se padovima i prometnim nesrećama pridodaju nespecificirani uzroci (X58, X59, Y34) (6,1%), svi ostali vanjski uzroci ozljeda čine 12 %.

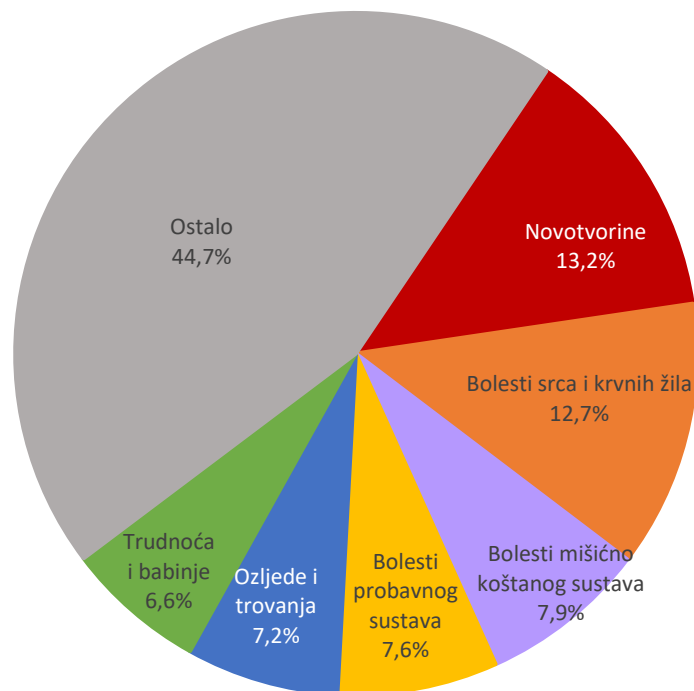
Udio broja dana bolničkog liječenja raste s dobi. Prosječna dužina liječenja zbog ozljeda ukupno iznosi 7,1 dana (muškarci: 6,5; žene: 7,9) i raste s dobi (tablica 14). Više od pola bolno-opskrbnih dana (BOD) zbog ukupnih ozljeda zabilježeno je u osoba starije životne dobi (65+) i iznosi 57,0 %. (tablica 16). Prosječna dužina liječenja od ozljeda zbog padova iznosi 7,4 dana (muškarci: 6,8; žene: 8,0) (tablica 15). Udio bolno-opskrbnih dana, kao i hospitalizacija zbog padova, također raste s dobi. Najviše bolno-opskrbnih dana zbog padova je zabilježeno u dobi od 65 i više godina: 111 856 (69 %). Udio dana bolničkog liječenja zbog padova u starijoj dobi je osobito visok u osoba ženskog spola (81,9%) (tablica 17).

Slika 25. **Pobol (bolničko liječenje-stacionarni dio) zbog ozljeda u razdoblju 2014.-2023, prema spolu**

Izvor: Baza podataka bolnički liječenih pacijenata (Bolesničko-statistički obrazac), Hrvatski zavod za javno zdravstvo

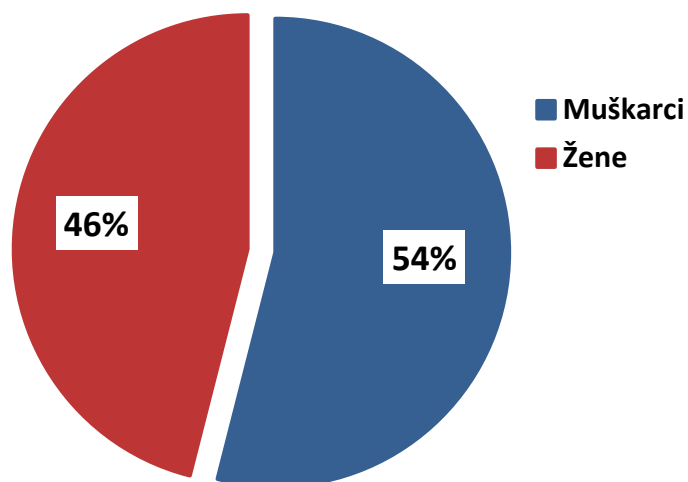
Slika 26. **Uzroci bolničkog liječenja u Hrvatskoj 2023. godine, vodeće skupine bolesti**

*Zbroj udjela može biti različit od 100% zbog zaokruživanja decimalnih vrijednosti

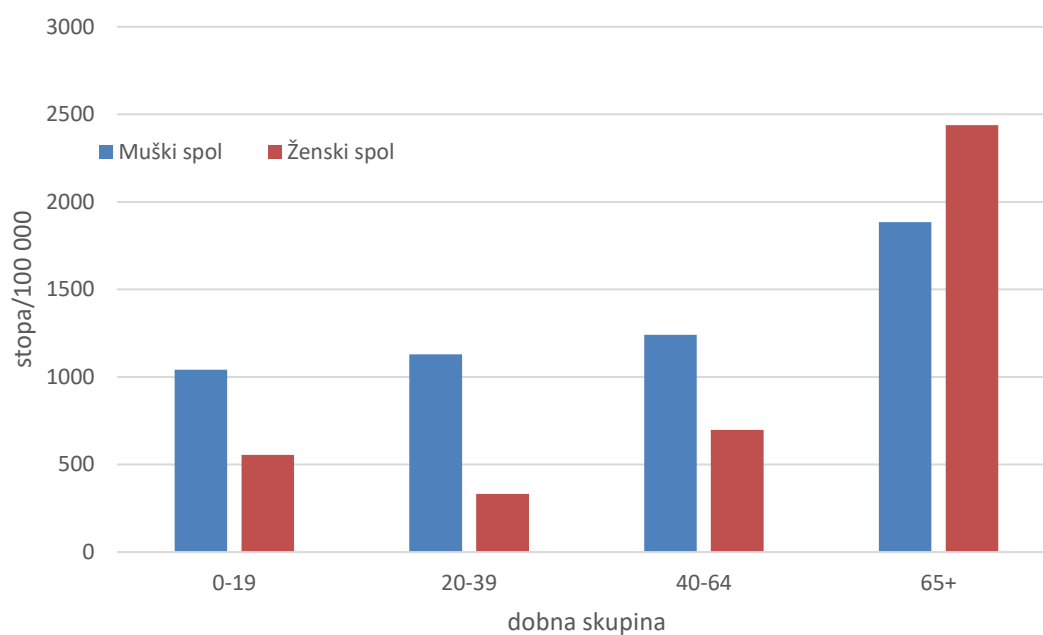
Izvor: Baza podataka bolnički liječenih pacijenata (Bolesničko-statistički obrazac), Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Slika 27. **Udio hospitalizacija od ozljeda prema spolu, 2023. godina**

Izvor: Baza podataka bolnički liječenih pacijenata (Bolesničko-statistički obrazac), Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Slika 28. **Hospitalizacije zbog ozljeda u Hrvatskoj 2023. godine, prema dobi i spolu**

Izvor: Baza podataka bolnički liječenih pacijenata (Bolesničko-statistički obrazac), Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 8. **Vodeće skupine bolesti i broj hospitalizacija (stacionarni dio) u Hrvatskoj 2023. godine, prema dobnim skupinama, ukupno**

	DOBNE SKUPINE							
	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
1.	Z00-Z99 22 498	S00-T98 3 441	O00-O99 16 360	O00-O99 21 878	C00-D48 7 919	C00-D48 13 390	C00-D48 24 976	I00-I99 41 023
2.	J00-J99 8 815	R00-R99 2 330	Z00-Z99 7 579	Z00-Z99 15 246	Z00-Z99 6 177	I00-I99 9 654	I00-I99 20 975	C00-D48 28 298
3.	P00-P99 8 102	J00-J99 2 240	F00-F99 3 464	F00-F99 4 577	F00-F99 6 161	M00-M99 8 986	M00-M99 14 089	S00-T98 15 747
4.	R00-R99 4 203	F00-F99 2 173	S00-T98 3 290	C00-D48 3 586	K00-K93 5 206	K00-K93 7 273	K00-K93 10 667	M00-M99 15 631
5.	Q00-Q99 2 637	K00-K93 2 119	K00-K93 2 264	S00-T98 3 399	M00-M99 4 690	F00-F99 6 874	Z00-Z99 7 582	K00-K93 14 757
6.	S00-T98 2 506	Z00-Z99 1 429	M00-M99 1 719	K00-K93 3 398	S00-T98 4 193	S00-T98 5 369	S00-T98 7 072	J00-J99 13 842
7.	A00-B99 2 490	G00-G99 1 404	C00-D48 1 572	N00-N99 2 579	I00-I99 3 987	N00-N99 4 931	N00-N99 6 758	Z00-Z99 11 683
8.	N00-N99 1 577	C00-D48 1 381	N00-N99 1 544	M00-M99 2 563	N00-N99 3 956	Z00-Z99 4 127	J00-J99 5 357	N00-N99 11 225
9.	K00-K93 1 571	M00-M99 1 378	J00-J99 1 540	I00-I99 1 600	O00-O99 2 219	G00-G99 3 111	F00-F99 5 259	A00-B99 6 421
10.	E00-E90 1 414	N00-N99 1 187	G00-G99 812	J00-J99 1 514	G00-G99 2 104	J00-J99 2 632	G00-G99 4 493	H00-H59 5 442

Izvor: Baza podataka bolnički liječenih pacijenata (Bolesničko-statistički obrazac), Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 9. **Vodeće skupine bolesti i broj hospitalizacija (stacionarni dio) u Hrvatskoj 2023. godine, prema dobnim skupinama, muškarci**

DOBNE SKUPINE								
	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
1.	Z00-Z99 11 434	S00-T98 2 489	S00-T98 2 569	F00-F99 2 900	F00-F99 3 857	I00-I99 6 831	I00-I99 14 063	I00-I99 20 794
2.	J00-J99 5 108	K00-K93 1 225	F00-F99 2 063	S00-T98 2 672	K00-K93 3 085	C00-D48 5 928	C00-D48 13 459	C00-D48 15 255
3.	P00-P96 4 332	J00-J99 1 222	K00-K93 1 213	K00-K93 1 854	S00-T98 3 017	K00-K93 4 501	K00-K93 6 632	K00-K93 7 810
4.	R00-R99 2 265	R00-R99 1 003	M00-M99 1 128	M00-M99 1 481	I00-I99 2 605	F00-F99 4 305	M00-M99 5 931	J00-J99 7 206
5.	Q00-Q99 1 670	F00-F99 778	J00-J99 851	Z00-Z99 1 337	C00-D48 2 443	M00-M99 4 038	Z00-Z99 4 031	M00-M99 5 429
6.	S00-T98 1 466	N00-N99 769	C00-D48 600	C00-D48 1 153	M00-M99 2 287	S00-T98 3 274	S00-T98 3 697	N00-N99 5 266
7.	A00-B99 1 307	G00-G99 732	Z00-Z99 469	I00-I99 977	Z00-Z99 1 352	Z00-Z99 2 049	J00-J99 3 263	S00-T98 5 114
8.	K00-K93 976	M00-M99 694	I00-I99 463	J00-J99 916	G00-G99 1 064	G00-G99 1 627	N00-N99 3 020	Z00-Z99 4 980
9.	N00-N99 923	C00-D48 632	G00-G99 405	G00-G99 573	J00-J99 998	J00-J99 1 603	F00-F99 2 879	A00-B99 2 930
10.	E00-E90 795	Z00-Z99 610	L00-L99 345	N00-N99 444	N00-N99 768	N00-N99 1 567	G00-G99 2 376	G00-G99 2 462

Izvor: Baza podataka bolnički liječenih pacijenata (Bolesničko-statistički obrazac), Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 10. **Vodeće skupine bolesti i broj hospitalizacija (stacionarni dio) u Hrvatskoj 2023. godine, prema dobnim skupinama, žene**

DOBNE SKUPINE								
	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
1.	Z00-Z99 11 064	F00-F99 1 395	O00-O99 16 360	O00-O99 21 878	C00-D48 5 476	C00-D48 7 462	C00-D48 11 517	I00-I99 20 229
2.	P00-P99 3 770	R00-R99 1 327	Z00-Z99 7 110	Z00-Z99 13 909	Z00-Z99 4 825	M00-M99 4 948	M00-M99 8 158	C00-D48 13 043
3.	J00-J99 3 707	J00-J99 1 018	F00-F99 1 401	C00-D48 2 433	N00-N99 3 188	N00-N99 3 364	I00-I99 6 912	S00-T98 10 633
4.	R00-R99 1 938	S00-T98 952	N00-N99 1 201	N00-N99 2 135	M00-M99 2 403	I00-I99 2 823	K00-K93 4 035	M00-M99 10 202
5.	A00-B99 1 183	O00-O99 901	K00-K93 1 051	F00-F99 1 677	F00-F99 2 304	K00-K93 2 772	N00-N99 3 738	K00-K93 6 947
6.	S00-T98 1 040	K00-K93 894	C00-D48 972	K00-K93 1 544	O00-O99 2 219	F00-F99 2 569	Z00-Z99 3 551	Z00-Z99 6 703
7.	Q00-Q99 967	Z00-Z99 819	S00-T98 721	M00-M99 1 082	K00-K93 2 121	S00-T98 2 095	S00-T98 3 375	J00-J99 6 636
8.	E00-E90 707	C00-D48 749	J00-J99 689	S00-T98 727	I00-I99 1 382	Z00-Z99 2 078	F00-F99 2 380	N00-N99 5 959
9.	N00-N99 654	M00-M99 684	M00-M99 591	I00-I99 623	S00-T98 1 176	G00-G99 1 484	G00-G99 2 117	A00-B99 3 491
10.	C00-D48 643	G00-G99 672	R00-R99 440	G00-G99 610	G00-G99 1 040	J00-J99 1 029	J00-J99 2 094	H00-H59 3 133

Skupine bolesti (troznakovne kategorije) prema MKB-10:

A00 - B99	Zarazne i parazitarne bolesti
C00 - D48	Novotvorine
D50 - D89	Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava
E00 - E99	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma
F00 - F99	Mentalni poremećaji i poremećaji ponašanja
G00 - G99	Bolesti živčanog sustava
H00 - H59	Bolesti oka i očnih adneksa
H60 - H95	Bolesti uha i mastoidnog nastavka
I00 - I99	Bolesti cirkulacijskog sustava
J00 - J99	Bolesti dišnog sustava
K00 - K93	Bolesti probavnog sustava
L00 - L99	Bolesti kože i potkožnog tkiva
M00 - M99	Bolesti mišićnokoštanog sustava i vezivnog tkiva
N00 - N99	Bolesti sustava mokraćnih i spolnih organa
O00 - O99	Trudnoća, porođaj i babinje
P00 - P99	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju
Q00 - Q99	Kongenitane malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti
R00 - R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo

S00 - T98	Ozljede, otrovanja i neke druge posljedice vanjskih uzroka
V00 - Y98	Vanjski uzroci morbiditeta i mortaliteta
Z00 - Z99	Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom

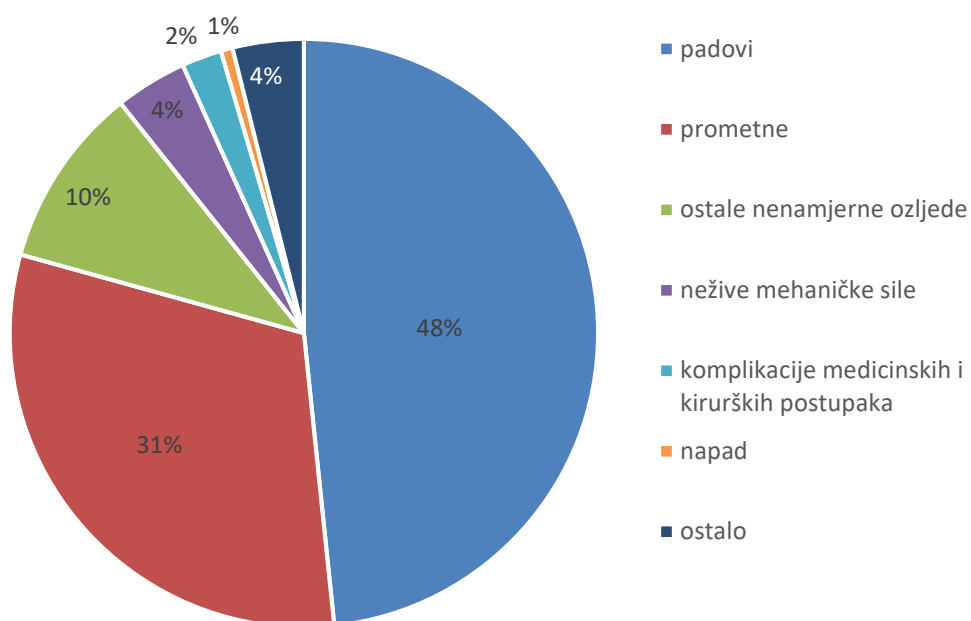
Izvor: Baza podataka bolnički liječenih pacijenata (Bolesničko-statistički obrazac), Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 11. **Vanjski uzroci morbiditeta (stacionarno bolničko liječenje) u Hrvatskoj 2023. godine, prema spolu**

Vanjski uzrok	UKUPNO		MUŠKI		ŽENSKI	
	Broj	Udio (%)	Broj	Udio (%)	Broj	Udio (%)
Prometne nesreće (V01-V99)	13 935	31	8 418	34,6	5 517	26,6
Padovi (W00-W19)	21 766	48,4	9 852	40,5	11 914	57,5
Nežive mehaničke sile (W20-W49)	1 780	4,0	1 415	5,8	365	1,8
Ostale nenamjerne (W50-X59)	4 494	10	2 818	11,6	1 676	8,1
Namjerno samoozlijeđivanje (X60-X84)	130	0,3	63	0,3	67	0,3
Napad (X85-Y09)	292	0,6	252	1,0	40	0,2
Ostalo	1 628	3,6	1 480	6,1	1 140	5,5
UKUPNO (V01-Y98)	45 017	100,0	24 298	100,0	20 719	100,0

Izvor: Baza podataka bolnički liječenih pacijenata (Bolesničko-statistički obrazac), Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Slika 29. **Vanjski uzroci morbiditeta (stacionarno bolničko liječenje) u Hrvatskoj 2023. godine, ukupno**

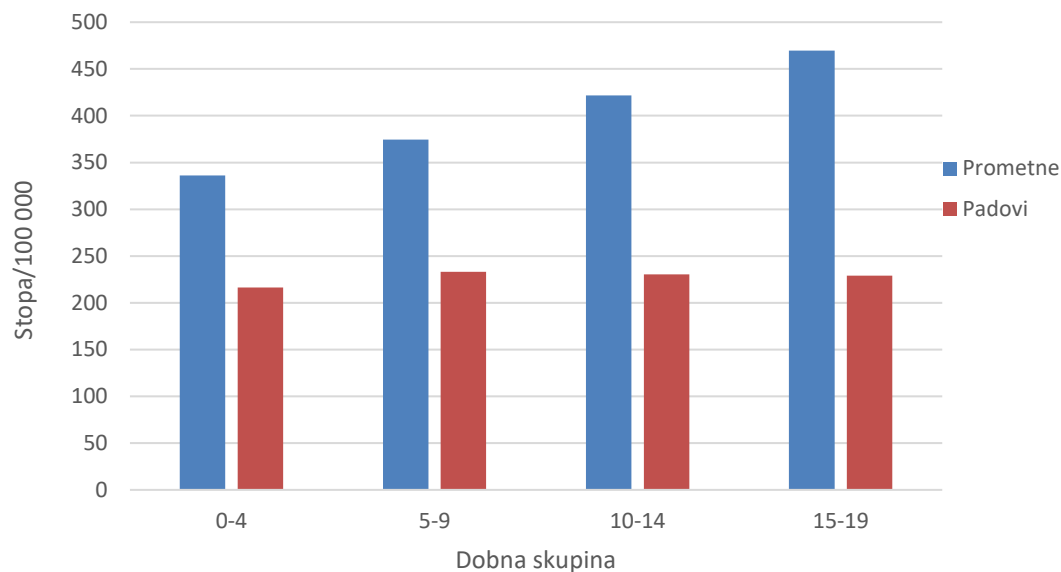

Tablica 12. **Vanjski uzroci morbiditeta (stacionarno bolničko liječenje) u djece (0-19) u Hrvatskoj 2023. godine, ukupno**

Vanjski uzroci	Spol	Ukupno	0-4	5-9	10-14	15-19
Prometne nesreće V01-V99	U	2 975	587	665	820	903
	M	2 020	328	425	586	681
	Ž	955	259	240	234	222
Padovi W00-W19	U	1 680	378	414	448	440
	M	1 112	211	244	327	330
	Ž	568	167	170	121	110
Nežive mehaničke sile W20-W49	U	213	39	22	44	108
	M	160	18	16	36	90
	Ž	53	21	6	8	18
Ostale nenamjerne W50-X59	U	663	228	65	101	269
	M	426	122	38	62	204
	Ž	237	106	27	39	65
Ostale X60-Y98	U	416	58	50	98	210
	M	237	34	30	53	120
	Ž	179	24	20	45	90
Ukupne ozljede V01-Y98	U	5 947	1 290	1 216	1 511	1 930
	M	3 955	713	753	1 064	1 425
	Ž	1 992	577	463	447	505

Izvor: Baza podataka bolnički liječenih pacijenata (Bolesničko-statistički obrazac), Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Slika 30. **Hospitalizacije zbog padova i prometnih nesreća u djece (0-19) u Hrvatskoj 2023. godine, po dobnim skupinama (oba spola ukupno)**

Izvor: Baza podataka bolnički liječenih pacijenata (Bolesničko-statistički obrazac), Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Tablica 13. **Deset najčešćih ozljeda u oba spola ukupno - stacionarno bolničko liječenje, 2023. godine prema dobnim skupinama**

	Šifra MKB	No %	Ukupno	0-9	10-19	20-39	40-59	60+
1.	S72	No	8 448	75	76	146	500	7 651
		%	18,8	3,0	2,2	2,2	5,2	33,5
2.	S82	No	4 716	51	308	787	1 647	1 923
		%	10,5	2,0	9,0	11,8	17,2	8,4
3.	S06	No	2 865	173	202	312	510	1 668
		%	6,4	6,9	5,9	4,7	5,3	7,3
4.	S83	No	2 588	1	390	1 138	822	237
		%	5,7	0,0	11,3	17,0	8,6	1,0
5.	S22	No	2 542	4	53	234	610	1 641
		%	5,6	0,2	1,5	3,5	6,4	7,2
6.	S52	No	2 490	404	429	291	578	788
		%	5,5	16,1	12,5	4,4	6,0	3,5
7.	S42	No	2 416	204	197	319	478	1 218
		%	5,4	8,1	5,7	4,8	5,0	5,3
8.	S32	No	2 381	3	64	244	430	1 640
		%	5,3	0,1	1,9	3,6	4,5	7,2

9. T84	No	1 706	0	8	56	274	1 368
	%	3,8	0	0,2	0,8	2,9	6,0
10. S00	No	1 320	579	271	111	108	251
	%	2,9	23,1	7,9	1,7	1,1	1,1
UKUPNO 1-10	No	31 472	1 494	1 998	3 638	5 957	18 385
	%	69,9	59,6	58,1	54,4	62,3	80,6
UKUPNO S00-T98	No	45 017	2 506	3 441	6 689	9 562	22 819
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor: Baza podataka bolnički liječenih pacijenata (Bolesničko-statistički obrazac), Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Šifra prema MKB-u:

S72	Prijelom bedrene kosti (femura)
S82	Prijelom potkoljenice uključujući nožni zglob
S83	Dislokacija, iščašenje i nategnuće koljenskih zglobova i ligamenata
S06	Intrakranijalna ozljeda
S42	Prijelom ramena i nadlaktice
S52	Prijelom podlaktice
S00	Površinska ozljeda glave
S22	Prijelom rebra(ara), prsne kosti i torakalne kralježnice
S32	Prijelom lumbalne kralježnice i zdjelice
S02	Prijelom lubanje i kosti lica

Tablica 14. **Bolno-opskrbeni dani (BOD), hospitalizacije - stacionarno liječenje i prosječan broj dana liječenja zbog ozljeda (V01-Y98) prema dobi i spolu (apsolutni broj i prosječno trajanje hospitalizacije), 2023.**

Dob	Ukupno			Muški			Ženski		
	BOD	HOSP	AVG	BOD	HOSP	AVG	BOD	HOSP	AVG
0-19	17 518	5 947	2,9	12 034	3 955	3,0	5 484	1 992	2,8
20-39	32 623	6 689	4,9	25 707	5 241	4,9	6 916	1 448	4,8
40-64	87 373	12 900	6,8	56 353	8 155	6,9	31 020	4 745	6,5
65+	182 517	19 481	9,4	63 125	6 947	9,1	119 392	12 534	9,5
Ukupno	320 031	45 017	7,1	157 219	24 298	6,5	162 812	20 719	7,9

BOD: Bolno-opskrbeni dani ; HOSP: Hospitalizacije; AVG: Prosječno trajanje hospitalizacije

Tablica 15. **Bolno-opskrbeni dani (BOD), hospitalizacije - stacionarno liječenje i prosječan broj dana liječenja zbog padova (W00-W19) prema dobi i spolu (apsolutni broj i prosječno trajanje hospitalizacije), 2023.**

Dob	Ukupno			Muški			Ženski		
	BOD	HOSP	AVG	BOD	HOSP	AVG	BOD	HOSP	AVG
0-19	4 137	1 680	2,5	2 929	1 112	2,6	1 208	568	2,1
20-39	9 617	2 084	4,6	7 575	1 619	4,7	2 042	465	4,4
40-64	36 489	5 620	6,5	22 423	3 290	6,8	14 066	2 330	6,0
65+	111 856	12 382	9,0	33 748	3 831	8,8	78 108	8 551	9,1
Ukupno	162 099	21 766	7,4	66 675	9 852	6,8	95 424	11 914	8,0

BOD: Bolno-opskrbeni dani; HOSP: Hospitalizacije; AVG: Prosječno trajanje hospitalizacije

Tablica 16. **Bolno-opskrbeni dani (BOD), stacionarno liječenje zbog ozljeda (V01-Y98) prema dobi i spolu (apsolutni broj i udio), 2023.**

Dob	Ukupno		Muški		Ženski	
	BOD*	Udio (%)	BOD	Udio (%)	BOD	Udio (%)
0-19	17 518	5,5	12 034	7,7	5 484	3,4
20-39	32 623	10,2	25 707	16,4	6 916	4,2
40-64	87 373	27,3	56 353	35,8	31 020	19,1
65+	182 517	57,0	63 125	40,2	119 392	73,3
Ukupno	320 031	100,0	157 219	100,0	162 812	100,0

BOD: Bolno-opskrbeni dani

Tablica 17. **Bolno-opskrbeni dani (BOD), stacionarno liječenje zbog padova (W00-W19) prema dobi i spolu (apsolutni broj i udio), 2023.**

Dob	Ukupno		Muški		Ženski	
	BOD	Udio (%)	BOD	Udio (%)	BOD	Udio (%)
0-19	4 137	2,6	2 929	4,4	1 208	1,3
20-39	9 617	5,9	7 575	11,4	2 042	2,1
40-64	36 489	22,5	22 423	33,6	14 066	14,7
65+	111 856	69,0	33 748	50,6	78 108	81,9
Ukupno	162 099	100,0	66 675	100,0	95 424	100,0

BOD: Bolno-opskrbeni dani

Napomena: izvor podataka za sve pokazatelje (slika 1 - 4; tablica 1 - 9): Baza podataka bolnički liječenih pacijenata (Bolesničko-statistički obrazac), Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Izvanbolnički morbiditet*Primarna zdravstvena zaštita*

U Hrvatskoj je u 2023. godini u primarnoj zdravstvenoj zaštiti – u djelatnosti obiteljske (opće) medicine i zdravstvene zaštite predškolske djece u Hrvatskoj ukupno utvrđeno 17 021 939 bolesti i stanja, od toga 563 942 (3 %) dijagnoze iz skupine ozljeda (V01-Y98). Od ukupnog broja ozljeda njih 157 811 (28 %) je zabilježeno u starijih osoba (iznad 65 godina), a u djece (0-19 godina) 96 759 (17,2 %). Prometne nesreće su zabilježene 37 905 puta (6,7%), većinom u dobnoj skupini 20-64 godine (28 266) (tablica 18).

Tablica 18. **Broj utvrđenih dijagnoza iz skupine vanjskih uzroka ozljeda u primarnoj zdravstvenoj zaštiti u u djelatnosti obiteljske (opće) medicine i zdravstvene zaštite predškolske djece u Hrvatskoj 2023. godine**

	UKUPNO	0-6	7-19	20-64	65+
Prometne V01-V99	37 905	241	3 476	28 266	5 922
Ostale nenamjerne W00-X59	492 624	21 983	65 345	263 735	141 560
Napad X85-Y09	3 992	54	497	2 714	657
Ostalo	55 346	2 198	6 045	31 362	15 740
Sve ozljede V01-Y98	563 942	24 069	72 690	309 371	157 811

Izvor: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Djelatnost hitne medicinske pomoći

U Hrvatskoj je u 2023. godini u djelatnosti izvanbolničke hitne medicinske pomoći ukupno utvrđeno 659 056 bolesti i stanja, od toga 99 108 (15 %) dijagnoza iz skupine ozljeda (V01-Y98). U djece (0-19) je utvrđeno 16 234 ozljeda, a u starijih osoba (65+) 31 846 ozljeda. Prometne nesreće s 12 544 zabilježenih dijagnoza sudjeluju s udjelom od 12,7 % u ukupnim ozljedama. Najviše prometnih nesreća zabilježeno je u dobi 20-64 godine: 8 604 (68,6 %) (tablica 19).

Tablica 19. **Broj utvrđenih dijagnoza iz skupine vanjskih uzroka ozljeda u djelatnosti hitne medicinske pomoći u Hrvatskoj 2023. godine**

	UKUPNO	0-6	7-19	20-64	65+
Prometne V01-V99	12 544	277	1 863	8 604	1 800
Ostale nenamjerne W00-X59	71 175	3 974	7 656	32 366	27 179
Napad X85-Y09	3 151	24	423	2 388	316
Ostalo	12 238	526	1 491	7 670	2 551
Sve ozljede V01-Y98	99 108	4 801	11 433	51 028	31 846

Izvor: Hrvatski zdravstveno statistički ljetopis za 2023., tablični podaci

OZLJEDE KAO UZROK INVALIDITETA

Prema podacima *Registra osoba s invaliditetom* u Hrvatskoj je 665 576 osoba s invaliditetom, od čega 367 969 (55,3 %) osoba muškog spola i 297 607 (44,7 %) osoba ženskog spola (stanje na dan 13. prosinca 2024.). Od navedenog broja, njih 8 142 (1,2%) imaju vanjski uzrok ozljede (V01-Y98) kao uzrok invaliditeta ili komorbiditetnu dijagnozu koja pridonosi funkcionalnom oštećenju. Od ukupno 8 142 osobe za koje je poznat vanjski uzrok ozljede, njih 5 988 (73,5 %) su osobe muškog spola, a 2 154 (26,5 %) su osobe ženskog spola. U oba spola prometne nesreće (V01-V99) navedene su kao uzrok invaliditeta (ili komorbiditetne dijagnoze) kod 1 392 osobe (17,1 %), padovi kod 735 osoba (9 %), a ozljede nastale u ratu kod 2 632 osobe (32,3 %) (tablica 20). U osoba muškog spola prometne nesreće (V01-V99) navedene su kao uzrok invaliditeta (ili komorbiditetne dijagnoze) kod 936 osoba (15,6 %), padovi kod 429 osoba (7,2 %), a ozljede nastale u ratu kod 2 501 osobe (41,8 %) (tablica 21). U osoba ženskog spola prometne nesreće (V01-V99) navedene su kao uzrok invaliditeta (ili komorbiditetne dijagnoze) kod 456 osoba (21,2 %), padovi kod 306 osoba (14,2 %), a ozljede nastale u ratu kod 131 osobe (6,1 %) (tablica 22).

Podaci o osobama s invaliditetom za potrebe Registra prikupljaju se iz više izvora te se ne navodi uvijek vanjski uzrok ozljede. Prema podacima Registra, 72 283 osobe (M: 58 %, Ž: 42 %) ima kao uzrok invaliditeta (ili komorbiditetnu dijagnozu) dijagnozu iz skupine naravi ozljeda (S00-T98). Pojedine dijagnoze iz skupine ozljeda pripadaju u skupinu dijagnoza koje se klasificiraju kao teži oblici invaliditeta, primjerice amputacija oba ekstremiteta.

Tablica 20. **Prikaz broja osoba s invaliditetom zbog ozljeda (vanjski uzroci) u Hrvatskoj prema dobnim skupinama, ukupno**

DOB	UKUPNO V01-Y98	PROMETNE V01-V99	PADOVI W00-W19	OZLJEDE U RATU Y36	OSTALO
0-19	94	14	3	0	77
20-39	525	164	52	26	283
40-64	4 070	575	228	1 775	1 492
65+	3 453	639	452	831	1 531
UKUPNO	8 142	1 392	735	2 632	3 383

Izvor: *Registar osoba s invaliditetom*

Tablica 21. **Prikaz broja osoba s invaliditetom zbog ozljeda (vanjski uzroci) u Hrvatskoj prema dobnim skupinama, muškarci**

DOB	UKUPNO V01-Y98	PROMETNE V01-V99	PADOVI W00-W19	OZLJEDE U RATU Y36	OSTALO
0-19	49	9	3	0	37
20-39	339	106	37	21	175
40-64	3 290	420	159	1 725	986
65+	2 310	401	230	755	924
UKUPNO	5 988	936	429	2501	2 122

Izvor: Registar osoba s invaliditetom

Tablica 22. **Prikaz broja osoba s invaliditetom zbog ozljeda (vanjski uzroci) u Hrvatskoj prema dobnim skupinama, žene**

DOB	UKUPNO V01-Y98	PROMETNE V01-V99	PADOVI W00-W19	OZLJEDE U RATU Y36	OSTALO
0-19	45	5	0	0	40
20-39	186	58	15	5	108
40-64	780	155	69	50	506
65+	1 143	238	222	76	607
UKUPNO	2 154	456	306	131	1 261

Izvor podataka: Registar osoba s invaliditetom

IZVORI PODATAKA I LITERATURA

1. European Health for All Database (HFA-DB), World Health Organization. December, 2024.
<https://gateway.euro.who.int/en/datasets/european-health-for-all-database/>
2. Global Burden of disease
https://www.who.int/healthinfo/global_burden_disease/estimates/en/
3. Podaci o umrlima Državnog zavoda za statistiku, 2001. - 2023.
4. Mortalitetna baza. Hrvatski zavod za javno zdravstvo, 2001. - 2023.
5. Baza podataka o hospitalizacijama 2013. - 2023. Hrvatski zavod za javno zdravstvo.
6. Registar osoba s invaliditetom. Hrvatski zavod za javno zdravstvo.
7. Međunarodna klasifikacija bolesti i srodnih zdravstvenih problema, deseta revizija, Medicinska naklada. Zagreb, 2012.
8. Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2023. godinu (tablični podaci). Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Zagreb, 2024.
9. Falls. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/falls>
10. Injuries: a call for public health action in Europe. An update using the 2015 WHO global health estimates.
http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0018/348102/WH08_IJ_complete-web-version.pdf?ua=1
11. Global status report on road safety 2023. World health organization. Geneva, 2023.
<https://www.who.int/teams/social-determinants-of-health/safety-and-mobility/global-status-report-on-road-safety-2023>
12. Brkić Biloš I. Ozljede u Republici Hrvatskoj. Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Zagreb, 2014.
13. Injuries in the European Union. Summary of injury statistics for the year 2008.- 2010. Eurosafe, 2013.
14. Injuries in the European Union. Summary of injury statistics for the year 2013.- 2015. Eurosafe, 2017.
15. Fact sheets on sustainable development goals: health targets. Road Safety.
http://www.euro.who.int/_data/assets/pdf_file/0003/351444/3.6-Fact-sheet-SDG-Road-safety-FINAL-10-10-2017.pdf?ua=1
16. TraumaRegisterDGU. <http://www.traumaregister-dgu.de/index.php?id=144>

www.hzjz.hr